

LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 2, 5, 12, 17, 17², 18, 19, 46¹, 47, 56¹ STRAIPSNIŲ, 1 PRIEDĖLIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 30² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17², 18, 19, 46¹, 47, 56¹ straipsnių, 1 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30² straipsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas įgyvendinant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa), teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas įvertinti galimybę išplėsti galiojančią pelno mokesčio lengvatą reinvestuojamam pelnui, peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, skatinti smulkiojo verslo augimą ir investicijas Lietuvoje, kartu prisidedant prie aplinkosauginių tikslų, t. y. žaliajo kurso, įgyvendinimo. Be to, taikomų mokesčių lengvatų ir specialių apmokestinimo sąlygų peržiūra numatyta ir kaip viena iš 2021 m. liepos 20 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu patvirtinto Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo priemonių.

Didelė pajamų nelygybė poliarizuoja visuomenę. Vyriausybės programoje nurodoma, kad problemų sprendimo būdai negali apsiriboti vien išmokų politika.

Siekiant peržiūrėti mokesčių sistemos elementus, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos iniciatyva iš beveik 50 įvairių institucijų, verslo asociacijų, visuomenės atstovų buvo sudaryta mokesčių lengvatų ir kitų specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūros tarpinstitucinė darbo grupė¹, vertinusi mokesčių sistemą 6 kryptimis, iš kurių ir mokesčių lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra, pelno reinvestavimo skatinimas bei žaliasis kursas. Šiomis kryptimis atlikta galimų reglamentavimo pokyčių, jų alternatyvų ir poveikio analizė pristatyta darbo grupei (prezentacijas paskelbiant ir viešai²), o Įstatymo projektas parengtas atsižvelgiant ir į darbo grupės susitikimuose vykusias diskusijas, išsakytus argumentus ir pastebėjimus dėl vienos ar kitos alternatyvos. Be to, sprendimai dėl smulkiojo verslo skatinimo ir sąlygų jam gerinimo siūlomi įvertinus ir tarptautinių organizacijų ataskaitas bei rekomendacijas Lietuvai (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) parengta Lietuvos mokesčių politikos studija³, Pasaulio banko vykdytas projektas „Labai mažos įmonės ir savarankiškai dirbantys asmenys: mokesčių ir reguliavimo įvertinimas, siekiant pašalinti kliūtis augimui“).

Įstatymo projekto tikslas – siekti teisingesnės ir augti palankesnės mokesčių sistemos, smulkiojo verslo ir investicijų skatinimo, pasitelkiant tokias priemones:

1) peržiūrint smulkiojo verslo, kuriam nustatytos palankesnės apmokestinimo sąlygos, kriterijus;

¹ 1K-55 Dėl tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo (Irs.lt)

² <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/mokesciu-darbo-grupe>

³ OECD Tax Policy Reviews: Lithuania 2022 | en | OECD.

2) visam verslui suteikiant teisę taikyti momentinį tam tikro ilgalaikio turto įsigijimo kainos atskaitymą;

3) papildomai 5 metams pratęsiant terminuotas pelno mokesčio lengvatas:

a) investiciniam projektui;

b) filmų gamybai;

4) siūlant teisingesnę pelno mokesčio apskaičiavimą:

a) nustatyti lengvųjų automobilių įsigijimo kainos ir nuomos išlaidų atskaitymo apribojimus, taip prisidedant ir prie žaliajo kurso įgyvendinimo;

b) suvienodinti mokestinių nuostolių atskaitymo sąlygas, nepriklausomai nuo to, ar vienetas patenka į vienetų grupę;

c) nustatyti papildomus prestižo vertės atskaitymo apribojimus;

d) atsisakyti sektorinio išskirtinumo, taikant apmokestinimo sąlygas;

e) tikslinti rizikos ir privataus kapitalo subjektams, kartu ir jų dalyviams taikomų pelno mokesčio lengvatų, prisidedančių prie alternatyvaus įmonių finansavimo prieinamumo, sąlygas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus (vedėjas Evaldas Putrimas, tel. 219 4476, el. paštas evaldas.putrimas@finmin.lt) vyriausioji specialistė Giedrė Vaskinienė (tel. 219 9350, el. paštas giedre.vaskiniene@finmin.lt) ir vyriausioji specialistė Raimonda Čepukienė (tel. 219 9347, el. paštas raimonda.cepukiene@finmin.lt). Įstatymų projektuose numatytų pakeitimų poveikio viešiesiems finansams vertinimus atliko Finansų politikos departamento (direktorius Irmantas Mikulėnas, tel. 219 9342) Pajamų analizės ir planavimo skyriaus vedėja Eglė Bajorinienė (tel. 219 9377, el. p. egle.bajoriniene@finmin.lt).

3. Dabartinis teisinis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Pagal šiuo metu galiojančias Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo nuostatas, standartinis pelno mokesčio tarifas yra 15 procentų.

Smulkiojo verslo apmokestinimo srityje taikomos įvairios pelno mokesčio lengvatos, pavyzdžiui, lengvatinis 5 procentų (0 procentų – pirmąjį mokestinį laikotarpį) pelno mokesčio tarifas, galimybė sukauptais ankstesnių mokestinių laikotarpių nuostoliais sumažinti visą apmokestinamąjį pelną (vietoj įprastos 70 procentų ribos) mažoms įmonėms, kurių:

- pajamos per mokestinį laikotarpį neviršija 300 000 eurų;
- vidutinis metinis darbuotojų skaičius neviršija 10 darbuotojų;
- vieneto dalyviai (ir tam tikrais atvejais – jų šeimos nariai) nevaldo kitų vienetų.

Pagal šiuo metu galiojančias Pelno mokesčio įstatymo nuostatas, vienetai, kuriuose vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija 10 žmonių ir mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 150 000 eurų, jeigu tenkinamos ir kitos Pelno mokesčio įstatyme nustatytos sąlygos, turi galimybę taikyti greitesnį ilgalaikio turto nusidėvėjimą, neatsižvelgdami į normatyvus, nustatytus Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje.

Šiuo metu Pelnų mokesčio įstatyme nustatyta, kad vienetai avansinio pelno mokesčio mokėti neprivalo, jei praėjusio mokestinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos neviršijo 300 000 eurų.

Vienetai ilgalaikio turto įsigijimo kainą į sąnaudas perkelia ir iš pajamų atskaito dalimis per šio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos laikotarpį, nustatytą Pelnų mokesčio įstatymo 1 priedėlyje. Vienetas pats nusistato (pasirenka) ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos laikotarpį, tačiau ne trumpesnę negu Pelnų mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatyti ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvai (metais), ir likvidacinę vertę, ne didesnę kaip 10 procentų įsigijimo kainos.

Šiuo metu Pelnų mokesčio įstatyme nustatyta, kad vienetai, vykdančys *investicinius projektus* ir investuojantys į technologinį atsinaujinimą, apmokestinamąjį pelną gali sumažinti iki 100 procentų per 2018–2023 metų mokestinius laikotarpius patirtomis nustatytais reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis, skirtomis investiciniams projektams vykdyti.

Pagal šiuo metu galiojančias Pelnų mokesčio įstatymo nuostatas, apskaičiuojant pelno mokestį, iš apmokestinamųjų pajamų gali būti atimamos neatlygintinai Lietuvos filmo gamintojui per 2019–2023 metus suteiktos lėšos *filmo ar jo dalies gamybai* Lietuvos Respublikoje, kai:

1) filmas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kultūrinio turinio ir gamybos vertinimo kriterijus ir

2) ne mažiau kaip 80 procentų visų filmo ar jo dalies gamybos išlaidų patiriama Lietuvos Respublikoje ir Lietuvos Respublikoje patirtos išlaidos, neatsižvelgiant į netinkamas finansuoti išlaidas, yra ne mažesnės kaip 43 000 eurų, ir

3) bendra visų Lietuvos vienetų ar užsienio vienetų per jų nuolatines buveines Lietuvos Respublikoje suteiktų lėšų suma neviršija 30 procentų visų filmo ar jo dalies gamybos išlaidų.

Visa vieneto *lengvųjų automobilių*, naudojamų vieneto pajamoms uždirbti ar ekonominei naudai gauti, įsigijimo kaina ir nuomos išlaidos gali būti atskaitomos iš pajamų. Iš pajamų taip pat atskaitomos visos išlaidos darbuotojų naudai (įskaitant vieneto automobilio perdavimą naudoti darbuotojui asmeniniais tikslais), kai ši nauda laikoma gyventojų pajamų mokesčio objektu (pajamomis natūra). Darbuotojui perduodant vieneto automobilį naudotis asmeniniais tikslais, pajamos natūra įvertinamos taikant Pajamų, gautų natūra, įvertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1K-162 „Dėl Pajamų, gautų natūra, įvertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatas.

Vienetas gali perduoti už mokestinį laikotarpį apskaičiuotus *mokestinius nuostolius* (ar jų dalį) kitam vienetų grupės vienetai, kuris jam perduotais nuostoliais turi teisę sumažinti apmokestinamąjį pelną, apskaičiuotą už tą mokestinį laikotarpį, už kurį buvo apskaičiuoti jam kito vieneto perduodami nuostoliai (ar jų dalis), iki 100 procentų, jeigu:

1) vienetų grupėje patronuojantis vienetas mokestinių nuostolių perdavimo dieną tiesiogiai arba netiesiogiai valdo ne mažiau kaip 2/3 kiekvieno mokestinių nuostolių perdavime dalyvaujančio dukterinio vieneto akcijų (dalių, pajų) ar kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį, ir

2) mokestiniai nuostoliai perduodami tarp vienetų grupės vienetų, kurie toje grupėje be pertraukų yra ne trumpiau kaip dvejus metus skaičiuojant iki mokestinių nuostolių perdavimo dienos, arba

3) mokestinius nuostolius perduoda ar perima vienetų grupės vienetas (vienetai), kuris (kurie) toje grupėje yra nuo jo (jų) įregistravimo dienos ir bus vienetų grupėje be pertraukų ne trumpiau kaip dvejus metus skaičiuojant nuo jo (jų) įregistravimo dienos,

tuo tarpu vieneto, nepriklausančio vienetų grupei, nuostoliai į kitus mokestinius laikotarpius perkeliama neribotą metų skaičių (išskyrus nuostolius, patirtus dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo (ne finansų įstaigų), kurie gali būti perkeliama ne ilgiau kaip penkerius metus), taikant apribojimą, kad atskaitoma nuostolių suma negali būti didesnė kaip 70 procentų mokesčio mokėtojo mokestinio laikotarpio pajamų, išskyrus tam tikras Pelno mokesčio įstatyme nustatytas išimtis.

Prestižo vertė, išskyrus paties vieneto susikurto prestižo vertę, į ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus įtraukiama pagal ilgalaikiam turtui taikomas taisykles, o kai siekiant valdyti kito vieneto grynąjį turtą ir veiklą įsigyjamos jo akcijos, susidariusi prestižo vertė iš pajamų atskaitoma tik po vėlesnio šių vienetų sujungimo arba vieno jų prijungimo prie kito vieneto, jei tai bus atliekama. Prestižo vertė iš pajamų atskaitoma dalimis per ne trumpesnę nei 15 metų laikotarpį.

Šiuo metu Pelno mokesčio įstatyme nustatyta, kad *sveikatos priežiūros įstaigų* pajamos už paslaugas, kurios finansuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšų, pelno mokesčiu neapmokestinamos. Neapmokestinamosioms pajamoms priskiriama ne tik ta atlygio už suteiktas paslaugas dalis, kuri finansuojama iš PSDF lėšų, tačiau ir paslaugų gavėjo už gautą paslaugą nuosavomis lėšomis primokėta atlygio dalis. Taip yra todėl, kad PSDF lėšomis paslaugos finansuojamos pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintas bazines kainas, kurias nustatant remiamasi gydymo įstaigų (be privačių įstaigų) patiriamomis sąnaudomis, ir dažnai šių lėšų nepakanka privačių gydymo įstaigų sąnaudoms padengti. Tokiais atvejais paprastai nustatomos priemokos, kurios pagal galiojančią reglamentavimą nėra apmokestinamos pelno mokesčiu net ir tuo atveju, kai viršija konkrečiai paslaugai suteikti patirtas išlaidas. Finansų ministerijos duomenimis, pajamos iš PSDF finansuojamų paslaugų sudaro apie 37 procentus tokių įstaigų pajamų (svertinis vidurkis), o apie 47 procentus įstaigų, pasinaudojusių šia lengvata, tokios pajamos sudaro daugiau nei pusę visų įstaigos pajamų.

Draudimo įmonių gautos gyvybės draudimo įmokos, jei draudimo sutarties terminas ne trumpesnis kaip 10 metų arba jei draudimo išmoka išmokama apdraustajam sulaukus pensinio amžiaus pagal Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatymo nuostatas, neapmokestinamos pelno mokesčiu. Gyvybės draudimo įmoka apima tiek draudėjo (naudos gavėjo) naudai investuojamų lėšų dalį, tiek gyvybės draudimo gaunamą atlygį už suteiktas draudimo, įmokų administravimo, investavimo ir kt. paslaugas.

Rizikos ir privataus kapitalo subjektu, kurio pajamos neapmokestinamos pelno mokesčiu, laikomas vienetas, kurio pagrindinė vykdoma veikla yra laikinas lėšų iš nesusijusių asmenų ir (arba) viešųjų lėšų pritraukimas ir šių lėšų investavimas į kitus vienetus, nevertinant, ar šie asmenys yra tarpusavyje susiję ir (arba) susiję su vienetais, į kuriuos investuojamos pritrauktos lėšos, jei daugiau negu 70 procentų rizikos ir privataus kapitalo subjekto investicijų sudaro investicijos į vienetų, kurių vidutinis metinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija 250 asmenų, o mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 50 mln. eurų arba balanse nurodyto turto

vertė neviršija 43 mln. eurų, nuosavybės vertybinius popierius ir (arba) konvertuojamąsias obligacijas, kaip ši sąvoka suprantama pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą, neįtrauktus į prekybą reguliuojamoje rinkoje.

Pagal šiuo metu galiojančias Pelno mokesčio įstatymo nuostatas, vienetai, atlikę ilgalaikio turto rekonstravimą ar remontą, kuris pailgino turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerino jo naudingąsias savybes, pakeitę jo naudojimo paskirtį, įsigiję kitą to paties ilgalaikio turto dalį, gali *tikslinti* ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos *normatyvus*, o esant kitoms objektyvioms aplinkybėms normatyvai tikslinami tik mokesčio administratoriaus sutikimu.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant gerinti *smulkiojo verslo apmokestinimo sąlygas* ir sudaryti papildomas palankias sąlygas jam augti, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti perteklinio mažų įmonių augimą ir naujų darbuotojų įdarbinimą ribojančio mažoms įmonėms taikomų pelno mokesčio lengvatų reikalavimo, pagal kurį vieneto vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius negali viršyti 10, atsižvelgiant į tai, kad darbuotojų skaičius nėra esminis kriterijus, turintis reikšmę apibrėžiant smulkųjį verslą. Įgyvendinus siūlymą, lengvatinis 5 procentų (0 procentų tarifas pirmąjį mokestinį laikotarpį) mokesčio tarifas ir galimybė atskaityti mokestinius nuostolius, neribojant apmokestinamojo pelno, iš kurio gali būti atskaitomi nuostoliai, sumos, būtų taikomi toms mažoms įmonėms, kurių mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 300 000 eurų, o įmonės dalyviai (ir tam tikrais atvejais – jų šeimos nariai) nevaldo kitų vienetų (išskyrus tuos atvejus, kai bendrai valdomų susijusių vienetų bendros pajamos neviršija 300 000 eurų). Atlikus vertinimą, nustatyta, kad toks pakeitimas būtų aktualus apie 1 700 įmonių. Kartu šiuo metu taikomos lengvatos – greitesnio ilgalaikio turto, išskyrus pastatus ir gyvenamuosius namus, nusidėvėjimo – apimtis būtų suvienodinta visoms smulkioms įmonėms, kurių pelnas apmokestinamas taikant 5 procentų mokesčio tarifą (t. y. šiuo metu nustatytą 150 000 eurų apyvartos ribą padidinant iki 300 000 eurų, kartu atsisakant 10 darbuotojų skaičiaus reikalavimo). Taip pat Įstatymo projektu siūloma padidinti šiuo metu nustatytą 300 000 eurų apmokestinamųjų pajamų ribą, nuo kurios mokesčių mokėtojams tampa privaloma mokėti avansinį pelno mokestį, iki 500 000 eurų, kas kartu mažintų ir administracinę naštą smulkiąjam verslui.

Taip pat, siekiant užtikrinti tolygesnį mokestinės naštos pasiskirstymą pereinant nuo lengvatinio 5 procentų prie standartinio 15 procentų pelno mokesčio tarifo, siūloma įmonėms, kurių mokestinio laikotarpio pajamos (apyvarta) viršija 300 000 eurų, tačiau neviršija 500 000 eurų, pelno mokesčio tarifą apskaičiuoti (mažinti standartinį 15 procentų) pagal nustatytą formulę⁴, kas leistų pasiekti, kad efektyvusis pelno mokesčio tarifas tokių įmonių apskaičiuotam pelnui nuosekliai ir proporcingai apyvartai didėtų nuo 5 iki 15 procentų. Tokiu būdu, nekeičiant tikslinių, tik į smulkiausią verslą orientuotų lengvatų bei neribojant 5 procentų tarifo taikymo galimybės įmonėms, kurių apyvarta neviršija 300 000 eurų, būtų sumažinta mokestinė našta ir kitoms smulkioms įmonėms (kurių mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 500 000 eurų), kas sudarytų papildomas palankias sąlygas įmonių tolesniam augimui ir plėtrai, jų produktyvumo didinimui.

⁴ Tarifas = $15 - 10 \times (500\,000 - \text{mokestinio laikotarpio pajamos}) / 200\,000$.

Siekiant skatinti *kryptingas investicijas*, orientuotas į produktyvumo didinimą, kartu sudarant sąlygas verslo perėjimui prie vidutiniškai aukštų ir aukštųjų technologijų, įvertinant tai, kad tikslinės lengvatos sudaro galimybes prisidėti prie šio tikslo, svarbu ir toliau skatinti sukurtų technologijų įsisavinimą, technologinį atsinaujinimą, toliau taikant lengvatas visai produktyvių investicijų grandinei (kartu su galiojančia mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) lengvata, leidžiančia 3 kartus iš pajamų atskaityti vykdant šią veiklą patirtas sąnaudas, vadinamąjį patentų dėžutės režimą taikant pelnui, gaunamam iš vykdant MTEP veiklą sukurtų išradimų komercializavimo – naudojantis šiuo režimu uždirbtas pelnas, gautas iš patentais apsaugotų išradimų naudojimo, perleidimo ir pan., apmokestinamas lengvatiniu 5 procentų mokesčio tarifu). Atsižvelgiant į tai, kad šiuo aspektu *investicinio projekto lengvata* yra reikšmingiausia tiek pagal ja besinaudojančių įmonių skaičių, tiek pagal reinvesticijų apimtį (vertinant 5 metų laikotarpį, šia lengvata besinaudojančių įmonių skaičius nuosekliai augo, pavyzdžiui, 2017 metais lengvata pasinaudojo 1 458 įmonės, o 2021 metais – 1 806 įmonės, o jų investicijoms skirtos sumos augo dar reikšmingiau – 2017 metais investicijos siekė 439 mln. eurų, 2021 metais investicijoms skirta suma perkopė 700 mln. eurų ribą), ir siekiant, kad ir toliau būtų skatinamas įmonių produktyvumas bei verslo konkurencingumas, būtų sudarytos palankesnės sąlygos investicijoms į technologinį atsinaujinimą, taip pat užtikrinant lengvata siekiamų tikslų pasiekiamumo stebėseną, siūloma pratęsti terminuotos investicinio projekto lengvatos taikymo terminą dar 5 metams – iki 2028 m. gruodžio 31 d.

Kartu kaip alternatyvą investicinio projekto lengvatai, siekiant tų pačių tikslų – skatinti kryptingas verslo investicijas, sudarančias prielaidas produktyvumo didinimui, technologiniam atsinaujinimui, inovacijų diegimui, tokiu būdu prisidedant prie verslo tvarumo ir plėtros potencialo bei konkurencingumo didinimo, kas svarbu atsižvelgiant į esamą ekonominę situaciją, taip pat siekiant Lietuvos pramonės struktūros gerinimo, siūloma suteikti teisę taikyti *momentinį ilgalaikio turto*, priskirto ilgalaikėms turto grupėms, kurioms gali būti taikoma investicinio projekto lengvata: „mašinos ir įrengimai“, „įrenginiai (statiniai, gręžiniai ir kt.)“, „kompiuterinė technika ir ryšių priemonės (kompiuteriai, jų tinklai ir įranga)“, „programinė įranga“, „įsigytos teisės“, „krovininiai automobiliai, priekabos ir puspriekabės, autobusai – ne senesni kaip 5 metų“ turtui – krovininiams automobiliams, priekaboms ir puspriekabėms, nusidėvėjimą, t. y. suteikti teisę visoms įmonėms be ribojimų (netaikant Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvų) atskaityti šio turto įsigijimo kainą tą mokestinį laikotarpį, kurį turtas pradėtas naudoti (būtų netaikoma ilgalaikiam turtui, kurio įsigijimo išlaidomis mažinamas apmokestinamasis pelnas dėl vykdomo investicinio projekto). Jeigu pritaikius momentinį nusidėvėjimą ilgalaikis turtas vieneto veikloje būtų naudojamas trumpiau negu 3 metus, vienetas turėtų perskaičiuoti praėjusių mokestinių laikotarpių pelno mokestį, taikydamas Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytus nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvus.

Vertinant lengvatą *filmų gamybai*, nustatyta reikšminga jos įtaka kino pramonės sektoriaus augimui: per visą lengvatos veikimo laikotarpį nuo 2014 iki 2021 metų pasinaudojusios lengvatos schema neatlygintinai lėšų suteikė 228 Lietuvos įmonės, bendrai buvo pritraukta 50,7 mln. eurų lėšų filmų gamybai (iš jų 36 mln. eurų buvo skirta užsienio filmų gamybai), filmų gamintojai Lietuvoje išleido 200 mln. eurų (iš jų užsienio gamintojai Lietuvoje

išleido daugiau nei 140 mln. eurų), neatlygintinai suteiktų lėšų sumos kasmet auga (filmų gamintojų 2021 metais gauta suma buvo didžiausia per visą lengvatos veikimo laikotarpį – 15 mln. eurų, kuri, palyginti su 2020 metų rezultatais, išaugo 26 procentais), atitinkamai didėja ir filmo gamintojų Lietuvoje išleidžiamos sumos (2021 metais ši suma buvo didžiausia – 37,9 mln. eurų). Atsižvelgiant į tai, kad pelno mokesčio lengvatos filmų gamybai modelis prisideda ne tik prie Lietuvos kino pramonės ir jos konkurencingumo tarptautinėje rinkoje skatinimo, bet ir prie paslaugų sektoriaus augimo (užsienio filmų gamintojai naudojami apgyvendinimo, maitinimo, transportavimo ir kitomis paslaugomis), atvykstamojo turizmo skatinimo, taip pat sudaro palankesnes sąlygas pritraukti užsienio šalių kino gamybos projektų, per sukurtus meninę vertę turinčius filmus garsinti Lietuvą, kurti pridėtinę vertę kultūrai, siūloma pratęsti pelno mokesčio lengvatos filmų gamybai taikymo terminą dar 5 metams – iki 2028 m. gruodžio 31 d.

Nors pagal esamą teisinį reguliavimą įtvirtintas pagrindinis principas, pagal kurį leidžiamiesiems atskaitymams priskiriamos tik su apmokestinamųjų pajamų uždirbimu susijusios sąnaudos, kas savo esme reiškia, kad vienetų patiriamos išlaidos privatiems poreikiams tenkinti negali būti atskaitomos, arba atskaitomos tik tokiu atveju, jeigu pripažįstamos darbuotojų pajamomis natūra, praktikoje dažnu atveju šis principas pažeidžiamas. Pagal 2021 metų mokesčių administratoriaus pateiktus duomenis, 2 266 automobiliai mokesčių administratoriaus stebėsenos tikslais atrinktose įmonėse buvo naudojami asmeniniais tikslais, tačiau tik 15 procentų šių įmonių skaičiavo pajamas natūra. Įvertinus šiuos duomenis ir užsienio valstybių praktiką šioje srityje, Įstatymo projektu siūloma nustatyti papildomus automobilių įsigijimo kainos ir nuomos išlaidų atskaitymo ribojimus. Atsižvelgiant į užsienio valstybių praktiką, pagal kurią dažniausiai *automobilių įsigijimo kainos atskaitymas* ribojamas absoliučiu arba procentiniu dydžiu, dažnai susiejant leidžiamų atskaitymų dydį su automobilio CO₂ emisija, taip pat kartu taikant ribojimus ir automobilių nuomos išlaidų atskaitymui, Įstatymo projektu siūloma nustatyti tokią lengvojo automobilio įsigijimo išlaidų atskaitymo tvarką, kuri kartu prisidėtų ir prie žaliajo kurso tikslų įgyvendinimo, įvertinant ir Lietuvos Respublikos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatyme nustatytus išmetamo CO₂ kiekio intervalus:

- kai automobilio išmetamas CO₂ kiekis lygus 0 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 75 000 eurų;
- kai automobilio išmetamas CO₂ kiekis viršija 0 g/km, tačiau neviršija 130 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 50 000 eurų;
- kai automobilio išmetamas CO₂ kiekis viršija 130 g/km, tačiau neviršija 200 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 25 000 eurų;
- kai automobilio išmetamas CO₂ kiekis viršija 200 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 10 000 eurų.

Įstatymo projektu siūloma ribojimus taikyti ir lengvųjų automobilių nuomos išlaidoms – taikant maksimalią atskaitomų mėnesio nuomos išlaidų ribą, paremtą nustatytos įsigijimo kainos atskaitymo ribos ir ilgalaikio turto grupės, kuriai turėtų būti priskirtas nuomojamas lengvasis automobilis, jeigu jis būtų laikomas vieneto turtu, nusidėvėjimo normatyvo, apskaičiuoto mėnesiui, santykiu. Siekiant nesukelti neproporcingos administracinės naštos, nuomos išlaidų ribojimo tvarka būtų netaikoma vienkartinės, atsitiktinės nuomos atvejais, kai bendras nuomos laikotarpis per mokestinį laikotarpį yra ne ilgesnis kaip 30 dienų arba kai automobilis

išnuomojamas naudojantis elektronine sąsaja – platforma, portalu ar kita tokio paties pobūdžio priemone. Siūloma, kad lengvojo automobilio išmetamas CO₂ kiekis būtų nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatyme nurodyta tvarka, taikoma nustatant Kelių transporto priemonių registre registruojamų motorinių transporto priemonių išmetamą CO₂ kiekį.

Įstatymo projektu teisinio aiškumo tikslais siūloma patikslinti vienetų grupės vienetų *mokestinių nuostolių* perdavimo (perėmimo) sąlygas, nustatant, kad vienetų atitiktis keliams reikalavimams (dalyvavimo vienetų grupėje apimtis ir trukmė) turi būti įvertinama aktualaus mokestinio laikotarpio, už kurį apskaičiuoti mokestiniai nuostoliai perduodami (perimami), paskutinę dieną.

Kartu siūloma taikyti vienodą principą, nepriklausomai nuo to, ar vienetas veikia vienas, ar yra vienetų grupės narys, t. y. suvienodinti nuostolių perkėlimui tarp vienetų grupės vienetų taikomas sąlygas su sąlygomis, taikomomis vieneto nuosavų, taip pat vienetų reorganizavimo metu perimtų nuostolių atskaitymui iš apmokestinamojo pelno. Siūloma nustatyti, kad bendra vieneto atskaitoma nuosavų, perimtų reorganizavimo metu ir perimtų iš kitų vienetų grupės vienetų mokestinių nuostolių, išskyrus mokestinius nuostolius dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo, nuostolius, patirtus dėl turto naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės ir apskaičiuotus pagal Pelną mokesčio įstatymo 5 straipsnio 9 dalyje nustatytą formulę, taip pat mokestinius nuostolius vienetų, kurių apmokestinamasis pelnas pagal Pelną mokesčio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatas apmokestinamas taikant 5 procentų mokesčio tarifą, suma negali būti didesnė kaip 70 procentų vieneto mokestinio laikotarpio pajamų, apskaičiuotų iš pajamų atėmus neapmokestinamąsias pajamas, leidžiamus atskaitymus ir ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus, išskyrus ankstesnių metų mokestinių laikotarpių nuostolius. Nustačius šiuos mokestinių nuostolių perkėlimo apribojimus, net ir esant dar neperimtų kitų vienetų grupės vienetų mokestinių nuostolių, vienetai mokėtų pelno mokestį nuo dalies (30 procentų) apmokestinamojo pelno, kai jis apskaičiuojamas.

Pagal užsienio valstybių, kuriose galimas *prestižo vertės* atskaitymas mokesčių tikslais, praktiką, tokiam atskaitymui taikomi įvairūs apribojimai, pavyzdžiui, ribojamas atskaitymas, kai: prestižas pagal apskaitos standartus nelaikomas nematerialiuoju turtu; sujungiami verslai; nėra atliktas auditas; prestižas įsigijamas ne iš trečiųjų asmenų ir kt. Įstatymo projekto rengėjų duomenimis, prestižo vertės atskaitymas (taikant įvairius apribojimus) galimas Belgijoje, Kroatijoje, Čekijoje, Danijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Italijoje, Olandijoje, Norvegijoje, Lenkijoje, Šveicarijoje, Ispanijoje. Amortizavimo laikotarpis – 5, 7, 10 ir daugiau metų. Prestižo vertės negalima atskaityti Bulgarijoje, Kipre, Airijoje, Latvijoje, Portugalijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Prancūzijoje (išskyrus 2022–2025 metus). Siekiant išlaikyti neutralias investicijas skatinančias sąlygas ir sumažinti mokesčių administratoriaus nustatytą piktnaudžiavimą mokesčių taisyklėmis, Įstatymo projektu siūloma apriboti prestižo vertės atskaitymą, kai ši vertė susidaro susijusių asmenų sudarytų sandorių pagrindu ir nėra įtraukiama į pajamų gavėjo apmokestinamąsias pajamas. Kartu įvertinus tarptautinę praktiką ir vienetui taikomus dokumentų saugojimo teisinio reguliavimo ypatumus, siūloma sutrumpinti minimalų prestižo vertės amortizacijos laikotarpį (nuo 15 iki 10 metų), tokiu būdu pagerinant verslui sąlygas, palyginti su kitomis valstybėmis, ir užtikrinant teisinį aiškumą.

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti šių *sektorinių pelno mokesčio lengvatų*, pajamas, kurioms taikomas lengvatinis apmokestinimas, įtraukiant į bendrą pelno apmokestinimo tvarką:

- sveikatos priežiūros įstaigų pajamas už paslaugas, kurios finansuojamos iš PSDF lėšų, priskirti apmokestinamosioms pajamoms, t. y. visas sveikatos priežiūros įstaigų pajamas už suteiktas paslaugas priskirti apmokestinamosioms pajamoms, nepriklausomai nuo to, iš kokių lėšų paslaugos yra apmokėtos, o su šių pajamų uždirbimu susijusias sąnaudas – leidžiamiems atskaitymams;

- draudimo įmonių gautų gyvybės draudimo įmokų (kai draudimo sutarties terminas ne trumpesnis kaip 10 metų arba jei draudimo išmoka išmokama apdraustajam sulaukus pensinio amžiaus pagal Profesinių pensijų kaupimo įstatymo nuostatas) dalį, laikytiną draudimo įmonės atlygiu už suteiktas gyvybės draudimo, lėšų administravimo, investavimo ir kt. paslaugas, priskirti apmokestinamosioms pajamoms, o su šių pajamų uždirbimu susijusias sąnaudas – leidžiamiems atskaitymams. Ta gyvybės draudimo įmokų dalis, kuri investuojama draudėjo arba naudos gavėjo naudai, ir toliau būtų priskiriama neapmokestinamosioms pajamoms.

Atsisakius sektorinio išskirtinumo, sveikatos priežiūros įstaigų ir gyvybės draudimo įmonių pelno apmokestinimo tvarka būtų suvienodinama su kitų sektorių vienetų pelno apmokestinimu. Kartu įmonėms atsivertų platesnės galimybės pasinaudoti galiojančiomis pelno mokesčio lengvatomis, mažinančiomis apmokestinamąjį pelną (pavyzdžiui, investicinio projekto ir kt.), kurios šiuo metu iš dalies neprieinamos.

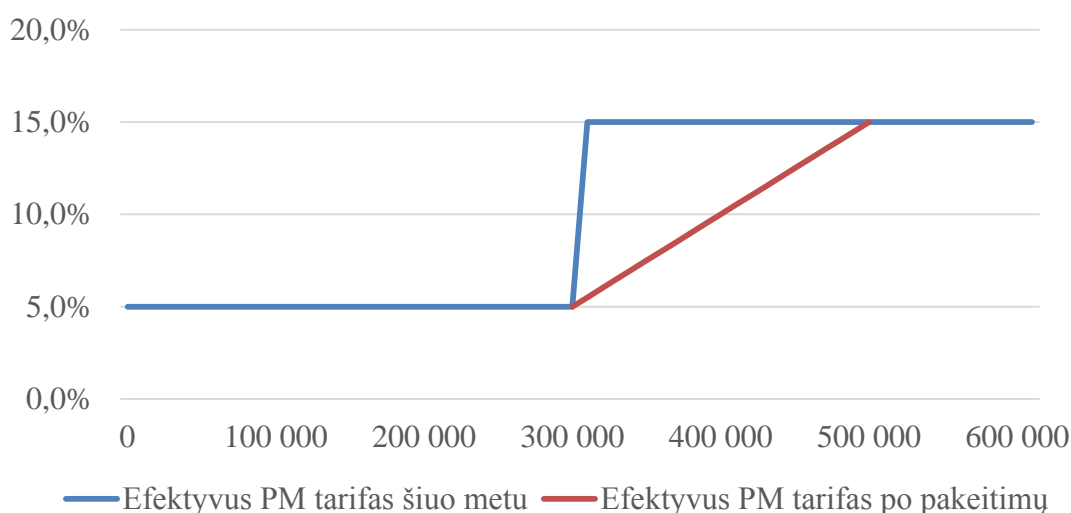
Įstatymo projektu taip pat siūloma patikslinti *rizikos ir privataus kapitalo subjekto*, kurio pajamos neapmokestinamos pelno mokesčiu, sąvoką, nustatant, kad tokiu subjektu laikomas tik toks vienetas, kurio pagrindinė vykdoma veikla yra laikinas lėšų iš tarpusavyje nesusijusių asmenų pritraukimas ir (arba) viešųjų lėšų pritraukimas ir šių lėšų investavimas į kitus vienetus, jei daugiau nei 70 procentų rizikos ir privataus kapitalo subjekto investicijų sudaro investicijos į su šio subjekto dalyviais nesusijusius vienetus ir tenkinamos kitos Pelno mokesčio įstatyme nustatytos sąlygos. Tokiu būdu būtų prisidedama prie nepriklausomų ir neutralių investicinių sprendimų, sąlygojančių pelno mokesčio lengvatų taikymą, priėmimo ir piktnaudžiavimo mokesčių taisyklėmis, kai į vienetų grupių ar susijusių asmenų struktūrą siekiant mokestinės naudos įtraukiamas rizikos ir privataus kapitalo subjektas, rizikos mažinimo.

Siekiant mažinti administracinę naštą, taip pat atsižvelgiant į tai, kad vienetai privalo vertinti naudojamo ilgalaikio turto teikiamos ekonominės naudos pasikeitimus, o dėl reikšmingo ilgalaikio turto ekonominės naudos pasikeitimo atitinkamai turi tikslinti ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiką finansinėje apskaitoje, siūloma atsisakyti reikalavimo vienetams kreiptis į mokesčių administratorių dėl sutikimo, kai nusidėvėjimo arba amortizacijos *normatyvai tikslinami* dėl objektyvių aplinkybių.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Pagerinus smulkiojo verslo apmokestinimo sąlygas bei užtikrinus tolygesnį mokestinės naštos pasiskirstymą, numatomas teigiamas poveikis smulkiojo verslo, laikomo ekonomikos varomąja jėga, augimui ir plėtrai.

1 grafikas. Efektyvusis pelno mokesčio tarifas šiuo metu ir po pakeitimų

Pratęsus investicinio projekto lengvatą ir suteikus teisę taikyti momentinį ilgalaikio turto atskaitymą, išaugs verslo investicijos į technologinį atsinaujinimą, inovacijas, padidės prielaidos pereiti prie vidutiniškai aukštų ir aukštųjų technologijų, kas turės teigiamą įtaką Lietuvos pramonės struktūros gerinimui.

Sudarius palankesnes investicines sąlygas, bus prisidedama prie verslo tvarumo, plėtros potencialo ir konkurencingumo didinimo.

Nustačius lengvųjų automobilių įsigijimo kainos ir nuomos sąnaudų atskaitymo ribojimus pagal automobilio išmetamą CO₂ kiekį, bus prisidedama prie žaliojo kurso tikslų įgyvendinimo.

Lengvatos filmų gamybai pratęsimas turės teigiamą įtaką Lietuvos kino pramonės ir jos konkurencingumo didinimui bei paslaugų sektoriaus (paslaugų eksporto) augimui.

Peržiūrėtos pelno apmokestinimo taisyklės padidins apmokestinimo teisingumą.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

1. Priėmus įstatymą, pagerės smulkiojo verslo apmokestinimo sąlygos ir atitinkamai mažų įmonių plėtros ir augimo sąlygos.

2. Pratęsus investicinio projekto lengvatą, ir toliau bus sudarytos palankios sąlygos produktyvioms investicijoms į technologinį atsinaujinimą ir plėtrą.

3. Momentinis ilgalaikio turto nusidėvėjimas sudarytų palankesnes sąlygas pelno reinvestavimui ir tolesnėms kryptingoms investicijoms Lietuvoje, kartu atlaisvintų dalį įmonių apyvartinių lėšų ir prisidėtų prie verslo tvarumo.

4. Pratęsus pelno mokesčio lengvatą įmonėms, neatlygintinai suteikusioms lėšų filmų gamybai, bus ir toliau skatinamas Lietuvos kino pramonės augimas, gerinamos sąlygos pritraukti užsienio filmų gamintojų projektų, padidės paslaugų eksportas.

5. Prestižo vertės amortizacijos laikotarpio sutrumpinimas didins pelno mokesčio sistemos patrauklumą ir tokiu būdu pagerins konkurencingumo, įmonių plėtros sąlygas.

6. Sveikatos priežiūros įstaigoms ir gyvybės draudimo įmonėms bus sudarytos papildomos galimybės pasinaudoti galiojančiomis pelno mokesčio lengvatomis, mažinančiomis apmokestinamąjį pelną (pavyzdžiui, investicinio projekto lengvata), kurios šiuo metu iš dalies neprieinamos.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, galiojantys teisės aktai, kuriuos būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą Įstatymo projektą

Priėmus Įstatymo projektą, kitų teisės aktų keisti nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų ir kitų norminių teisės aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimams ir bendrinės lietuvių kalbos normoms, sąvokų ir terminų įvertinimas

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai derinami Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Įstatymo projekto atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Priėmus Įstatymo projektą, turės būti pakeisti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. spalio 8 d. įsakymas Nr. 289 „Dėl Avansinio pelno mokesčio deklaracijos FR0430 formos ir jos užpildymo taisyklių patvirtinimo“ ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2007 m. sausio 15 d. įsakymas Nr. VA-2 „Dėl Metinių pelno mokesčio deklaracijų PLN204, PLN204A, PLN204N, PLN204U formų bei jų užpildymo taisyklių patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas

Priėmus Įstatymo projektą, numatomas bendras neigiamas poveikis valstybės biudžeto pajamoms 2024 metams sudaro –23 mln. eurų (vienkartinis poveikis), 2025 ir vėlesniais metais –199,4 mln. eurų (iš jų –85,3 mln. eurų dėl momentinio ilgalaikio turto atskaitymo galimybės ilgoju laikotarpiu poveikis tampa neutralus):

Įstatymo pakeitimas	Poveikis valstybės biudžeto
----------------------------	------------------------------------

	pajamoms, mln. eurų
2024 metais	
Apmokestinamųjų pajamų riba, kurios neviršijus mokesčių mokėtojai neprivalo mokėti avansinio pelno mokesčio, pakėlimas nuo 300 000 eurų iki 500 000 eurų (poveikis vienkartinis, tik 2024 metų pajamoms)	-23
2025 ir vėlesniais metais	
Lengvatos sveikatos priežiūros įstaigoms atsisakymas	+3,9
Lengvatos draudimo įmonėms susiaurinimas	+6,8
Vienetų grupės vienetų mokestinių nuostolių perkėlimo ir atskaitymo ribojimų nustatymas	vidutiniu laikotarpiu neutralus
Automobilių įsigijimo kainos išlaidų atskaitymo ribojimų nustatymas	nuo +4 iki +8
Lengvatų mažoms įmonėms išplėtimas: darbuotojų skaičiaus kriterijaus atsisakymas	-1,4
Lengvatų mažoms įmonėms išplėtimas: momentinis ilgalaikio turto nusidėvėjimas	-3,6
Lengvatos filmų gamybai pratęsimas	-14
Investicinio projekto lengvatos pratęsimas	-106
Momentinis ilgalaikio turto nusidėvėjimas (įmonėms, kurių pajamos viršija 300 000 eurų)	-81,7
Tolygesnis mokestinės naštos pasiskirstymas, pereinant nuo 5 procentų prie standartinio 15 procentų pelno mokesčio tarifo įmonėms nuo 300 000 iki 500 000 eurų pajamų	-11,4

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas buvo teiktas išvadoms gauti įvairias valstybės valdymo sritis kuruojančioms valstybės institucijoms ir skirtingoms visuomenės grupėms atstovaujančioms organizacijoms: ministerijoms, asocijuotoms verslo struktūroms, atstovaujančioms tiek smulkiąjam ir vidutiniam, tiek stambiajam verslui ar atskiroms verslo šakoms.

Be to, į viešai paskelbtą Įstatymo projektą aktyviai reagojo ir kiti juridiniai asmenys, kuriems šis projektas nebuvo teiktas tiesiogiai.

Iš viso sulaukta beveik 70 suinteresuotų institucijų bei organizacijų pastebėjimų ir pasiūlymų.

Daugiausia pastebėjimų ir pasiūlymų buvo sulaukta dėl:

- smulkiojo verslo apmokestinimo sąlygų;
- momentinio ilgalaikio turto įsigijimo kainos atskaitymo;
- terminuotų lengvatų pratęsimo;

- sektorinių lengvatų;
- prestižo;
- rizikos ir privataus kapitalo subjektų;
- grupės nuostolių atskaitymo;
- lengvųjų automobilių įsigijimo kainos, eksploatavimo, remonto ir nuomos išlaidų atskaitymo ribojimų.

Įvertinus gautas pastabas, Įstatymo projektas patikslintas taip:

- ribojimai, siejami su lengvųjų automobilių išmetamu CO₂ kiekiu, netaikomi lengvųjų automobilių eksploatavimo ir remonto išlaidoms, taip pat vienkartinės, atsitiktinės nuomos atvejais;
- momentinis ilgalaikio turto įsigijimo kainos atskaitymas netaikomas iki siūlomų nuostatų įsigaliojimo neatskaitytai ilgalaikio turto įsigijimo kainai;
- atsisakoma prestižo vertės atskaitymo ribojimo, kai akcijas įsigijęs vienas prijungiamas prie vieneto, kurio akcijos įsigytos, taip pat švelninami ribojimai, kai prestižo vertė susidaro susijusių asmenų sudarytų sandorių pagrindu;
- papildoma rizikos ir privataus kapitalo subjekto sąvoka nuostatomis, kuriomis sprendžiami praktinio taikymo klausimai dėl pakartotinio investavimo.

Paaškinimai dėl visuomenės pastabų, į kurias atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta, pateikiami šio aiškinamojo rašto priede.

15. Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai

„Smulkusis verslas“, „momentinis nudėvėjimas“, „investicinio projekto lengvata“, „filmų gamyba“, „mokestiniai nuostoliai“, „lengvieji automobiliai“, „rizikos ir privataus kapitalo subjektas“, „prestižo vertė“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaškinimai

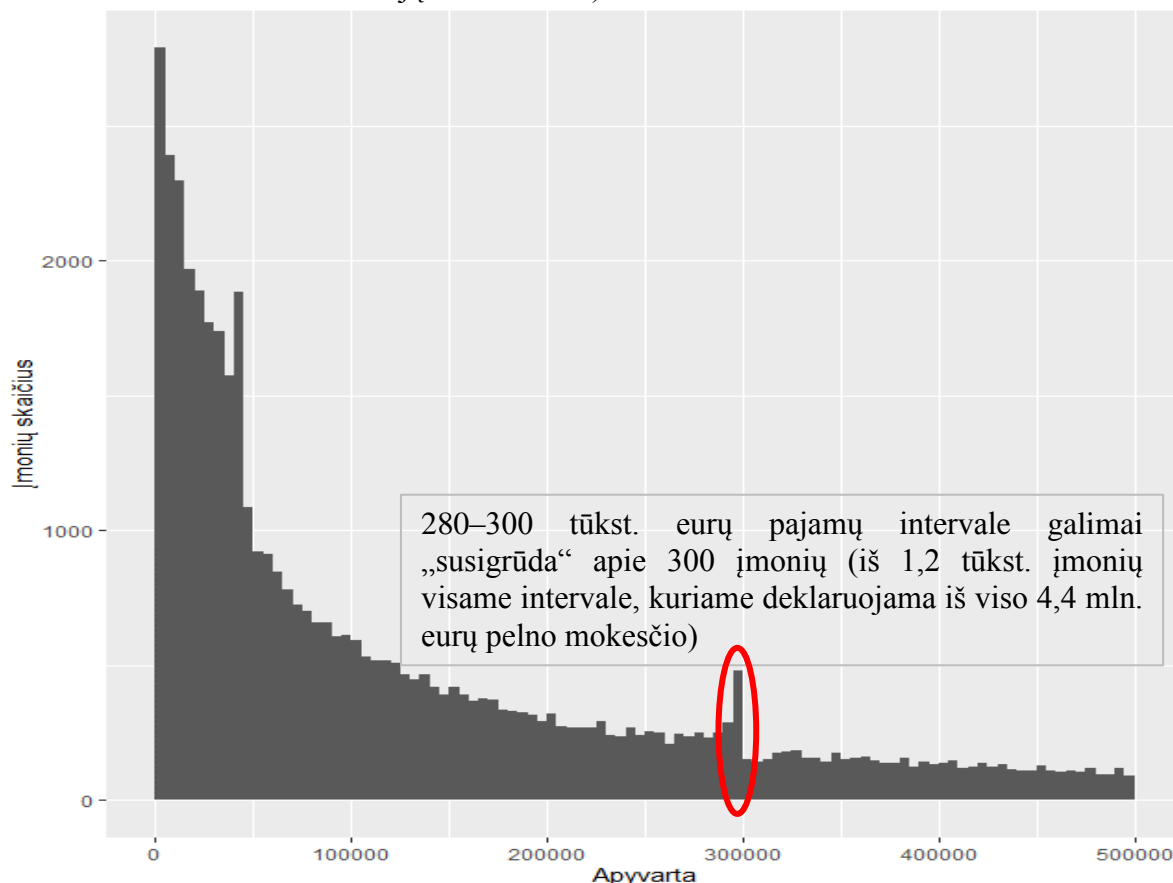
Atsižvelgiant į smulkiojo verslo įtaką ekonomikos tvarumui ir augimui, reikšmę didinant užimtumą, konkurencingumą, šio verslo skatinimo svarba pripažįstama tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygiu. Palankesnės apmokestinimo sąlygos smulkiausiajam verslui grindžiamos tuo, kad padeda kompensuoti tiek nuosavų, tiek skolintų lėšų pritraukimo sunkumus, santykinai didesnius reguliavimo ir mokesčių mokėjimo kaštus.⁵

Sprendimai dėl smulkiausio verslo skatinimo ir jo augimui palankesnių sąlygų nustatymo Įstatymo projektu siūlomi įvertinus tarptautinių organizacijų ataskaitas ir rekomendacijas, įskaitant Pasaulio banko išvadas, pateiktas ataskaitoje, parengtoje įgyvendinant techninės pagalbos Lietuvai projektą „Labai mažos įmonės ir savarankiškai dirbantys asmenys: mokesčių ir reguliavimo vertinimas, siekiant pašalinti augimo kliūtis“. Pasaulio banko rekomendacijas paskatinusios priežastys – identifikuota „sangrūdos“ problema, t. y. 300 tūkst. eurų pajamų ribos taikymas apibrėžiant teisę įmonės pelną apmokestinti lengvatiniu 5 procentų pelno mokesčio tarifu įvertintas kaip sukeliantis kliūčių augti siekiant išvengti mokėti standartinį pelno mokesčio tarifą nuo gaunamo pelno.

⁵ Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries; Tax compliance costs for SMEs

Atlikus analizę, matyti, kad įmonių „sangrūda“ ties 300 tūkst. eurų pajamų riba egzistuoja, tačiau jos mastas nėra itin reikšmingas. 280–300 tūkst. eurų pajamų intervale yra apie 1,2 tūkst. įmonių, deklaruojančių apie 4,4 mln. eurų pelno mokesčio. Palyginti, pajamų intervale nuo 260 tūkst. iki 280 tūkst. (kuriame „susigrūdimo“ požymių nėra) yra apie 900 įmonių, deklaruojančių apie 2,8 mln. eurų mokėtino pelno mokesčio. Darant prielaidą, kad pajamų intervale nuo 280 tūkst. iki 300 tūkst. eurų nesant paskatos „grūstis“ galėtų būti panašus skaičius įmonių kaip ir 260 tūkst. iki 280 tūkst. eurų pajamų intervale, galima vertinti, kad ties 300 tūkst. eurų pajamų riba, iki kurios įmonėms šiuo metu taikomas lengvatinis 5 procentų pelno mokesčio tarifas, galimai dirbtinai neaugančių įmonių skaičius gali siekti iki 300 įmonių (palyginti, iš viso Lietuvoje mokėtiną pelno mokestį deklaruoja apie 62,2 tūkst. įmonių). Šių 300 įmonių deklaruojamas mokėtinas pelno mokestis galimai neviršija 2 mln. eurų, o tiesioginis neigiamas poveikis valstybės biudžeto pajamoms dėl taikomo 5 procentų, o ne 15 procentų pelno mokesčio tarifo gali sudaryti apie 4 mln. eurų.

2 grafikas. Įmonių, kurių pajamos neviršija 500 tūkst. eurų, skaičiaus pasiskirstymas (2021 metų PLN204 ir PLN204A deklaracijų duomenimis)

Atsižvelgiant į tai, kad tęstinis šio reiškinio mastas (tiek įmonių skaičiaus, tiek sumokamo pelno mokesčio atžvilgiu) mažareikšmis (dar 2016 metais EBPO atliktoje pirmoje Lietuvos ekonomikos apžvalgoje buvo konstatuota, kad Lietuvoje nestebimas savo esme tikėtinas dirbtino įmonių augimo stabdymo reiškinys), siūlomos alternatyvios ir proporcingos įvardytai problemai spręsti priemonės, skatinant smulkiausių verslą ir sudarant palankias sąlygas jo augimui ir plėtrai:

- atsisakyti 10 darbuotojų skaičiaus ribos, kuri kartu su 300 tūkst. eurų pajamų riba turi būti tenkinama, kad galėtų būti taikomas lengvatinis 5 procentų pelno mokesčio tarifas;
- išplėsti ilgalaikio turto momentinio nudėvėjimo taikymą;
- padidinti apmokestinamųjų pajamų ribą, nuo kurios tampa privaloma mokėti avansinį pelno mokestį, nuo šiuo metu nustatytos 300 tūkst. eurų iki 500 tūkst. eurų;
- įmonėms iki 500 tūkst. eurų pajamų (apyvartos) užtikrinti tolygesnį mokestinės naštos pasiskirstymą pereinant prie standartinio 15 procentų pelno mokesčio tarifo;
- galimai dirbtinai neaugančio verslo atžvilgiu taikyti tikslines administravimo priemonės (mokesčių administratoriui atliekant stebėsenos ir kontrolės veiksmus).

Po šių pakeitimų palankesnis apmokestinimo pelno mokesčiu režimas bus taikomas apie 2/3 visų mokėtiną pelno mokestį deklaruojančių įmonių. Dar papildomai apie 8,7 procento įmonių bus suteikta galimybė nemokėti avansinio pelno mokesčio įmokų.

Mokesčių mokėtojų skaičiaus ir deklaruojamo pelno mokesčio (2021 metų PLN204 ir PLN204A deklaracijų duomenimis) pasiskirstymas pagal pajamų dydžio intervalus

Įmonių pasiskirstymas pagal pajamas, eurai	Mokesčių mokėtojų, deklaravusių mokėtiną pelno mokestį, skaičius, tūkst.	Proc. nuo visų mokesčių mokėtojų	Deklaruota pelno mokesčio suma, mln.	Proc. nuo visos sumos
≤ 300 tūkst.	40,7	65,5 %	43,3	3,4 %
300–500 tūkst.	5,4	8,7 %	33,3	2,7 %
500 tūkst.–2 mln.	9,9	16 %	145,6	11,6 %
2–10 mln.	4,6	7,4 %	229,9	18,3 %
10–50 mln.	1,3	2 %	292,3	23,3 %
> 50 mln.	0,3	0,4 %	511,2	40,7 %
Iš viso	62,2	100 %	1 255,6	100 %

Įgyvendinti Pasaulio banko ataskaitoje pateiktą rekomendaciją visų įmonių pelnui taikyti vienodą standartinį 15 procentų pelno mokesčio tarifą netikslinga, nes tai reikštų dėl anksčiau minėtų priežasčių smulčiausiam verslui taikomo palankesnio apmokestinimo atsisakymą.

Alternatyvi Pasaulio banko ataskaitoje pateikta rekomendacija – standartinį 15 procentų pelno mokesčio tarifą taikyti tik proporcingą ribą viršijančiai pelno arba apyvartos daliai – sudarytų galimybę dalį pelno apmokestinti lengvatiniu tarifu ir dideles apyvartas generuojančioms įmonėms. Tai reikšmingai sumažintų valstybės biudžeto pajamas iš pelno mokesčio, pavyzdžiui, jei visų įmonių, kurių metinės pajamos neviršija 10 mln. eurų, pelno dalis, proporcinga pirmiems 300 tūkst. eurų pajamų, būtų mokestinama 5 procentų pelno mokesčio tarifu, o likusi pelno dalis 15 procentų tarifu (t. y. būtų pritaikytas progresyvus pelno mokesčio apmokestinimas, priklausantis nuo įmonės pajamų dydžio), valstybės biudžeto pajamos iš pelno mokesčio per metus būtų apie 57,7 mln. eurų mažesnės.

Taigi, įvertinus tai, kas išdėstyta, ir tai, kad šiuo metu Lietuvoje taikomas tiek standartinis, tiek efektyvusis pelno mokesčio tarifai yra vieni žemiausių tarp Europos Sąjungos bei EBPO valstybių, tiesioginis tokių rekomendacijų įgyvendinimas būtų neproporcingas fiskalinės mokesčių funkcijos požiūriu, todėl Įstatymo projekte siūlomos minėtos alternatyvios priemonės, orientuotos į smulkųjų verslą.

VISUOMENĖS (ASOCIJUOTŲ VERSLO STRUKTŪRŲ, NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ) PASTABOS IR PASIŪLYMAI

Institucijos pavadinimas, rašo data, numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų įvertinimas
Pastabos dėl smulkiojo verslo apmokestinimo sąlygų		
Lietuvos bankas 2023-04-14 Nr. S 2023/(22.7.E-3600)- 12-1658	<p>Siūloma svarstyti galimybę panaikinti lengvatinį 5 proc. pelno mokesčio tarifą mažosioms įmonėms, t. y. visoms įmonėms taikyti vienodą 15 proc. pelno mokesčio tarifą.</p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - lengvatiniai pelno mokesčio tarifai mažina paskatas įmonėms augti, prisideda prie rinkos iškraipymų, išplečia mokestinio arbitražo galimybes; - atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje, palyginti su kitomis ES valstybėmis, standartinis pelno mokesčio tarifas yra mažas, o efektyvusis tarifas dar mažesnis (2022 m. duomenimis, jis sudarė 12,7 proc.), atskiriems ūkio subjektams taikyti dar mažesnius lengvatinius tarifus netikslinga; - remiantis Pasaulio banko ataskaitoje patektu siūlymu reformuoti pelno mokesčio sistemą atsisakant lengvatinio pelno mokesčio tarifo mažosioms įmonėms arba bent padidinant jį iki 10 proc. sprendžiant įmonių „sangrūdų“ (telkimosi ties nustatyta 300 tūkst. apyvartos riba dėl lengvatinio tarifo taikymo) problemą. 	<p>Įvertinta.</p> <p>Palankesnės apmokestinimo sąlygos, taikomos smulkiausiaam verslui, įskaitant lengvatinį 5 proc. pelno mokesčio tarifą (lyginant su standartiniu 15 proc. tarifu), – tikslinė, tik į smulkiausiaą verslą, kurio skatinimo svarba visuotinai pripažįstama, atsižvelgiant į jo įtaką ekonomikos tvarumui ir augimui, reikšmę didinant užimtumą, konkurencingumą, orientuota lengvata.</p> <p>Sprendimai dėl smulkiausio verslo skatinimo ir jo augimui palankesnių sąlygų nustatymo Įstatymo projektu siūlomi įvertinus ir Pasaulio banko išvadas, pateiktas ataskaitoje, parengtoje įgyvendinant techninės pagalbos Lietuvai projektą „Labai mažos įmonės ir savarankiškai dirbantys asmenys: mokesčių ir reguliavimo vertinimas, siekiant pašalinti augimo kliūtis“. Pasaulio banko rekomendacijas paskatinusios priežastys – identifikuota „sangrūdų“ problema, t. y. 300 tūkst. eurų pajamų ribos taikymas apibrėžiant teisę įmonės pelną apmokestinti lengvatiniu 5 proc. pelno mokesčio tarifu įvertintas kaip sukeliantis kliūčių augti siekiant išvengti mokėti standartinį pelno mokesčio tarifą nuo gaunamo pelno. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad tęstinis šio reiškinio mastas (tiek įmonių skaičiaus, tiek sumokamo pelno mokesčio atžvilgiu – <i>detalesnė informacija pateikiama Įstatymo projekto aiškinaamojo rašo 16 dalyje</i>)) mažareikšmis (dar 2016 m. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) atliktoje pirmoje Lietuvos ekonomikos apžvalgoje buvo konstatuota, kad Lietuvoje</p>

		<p>nestebimas savo esme tikėtinas dirbtino įmonių augimo stabdymo reiškiny), siūlomos alternatyvios, proporcingos įvardytai problemai spręsti priemonės, nekeičiant tikslingai nustatyto lengvatinio 5 proc. pelno mokesčio tarifo, toliau skatinant smulkiausią verslą ir sudarant palankias sąlygas jo augimui ir plėtrai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atsisakyti 10 darbuotojų skaičiaus ribos, kuri kartu su 300 tūkst. eurų pajamų riba turi būti tenkinama, kad galėtų būti taikomas lengvatinis 5 proc. pelno mokesčio tarifas; - išplėsti ilgalaikio turto momentinio nusidėvėjimo taikymą; - padidinti apmokestinamųjų pajamų ribą, nuo kurios tampa privaloma mokėti avansinį pelno mokestį, nuo šiuo metu nustatytos 300 tūkst. eurų iki 500 tūkst. eurų; - įmonėms iki 500 tūkst. eurų pajamų (apyvartos) užtikrinti tolygesnį mokestinės naštos pasiskirstymą pereinant prie standartinio 15 procentų pelno mokesčio tarifo; - galimai dirbtinai neaugančio verslo atžvilgiu taikyti tikslines administravimo priemones (mokesčių administratoriui atliekant stebėsenos ir kontrolės veiksmus). <p>Įgyvendinti siūlymą visų įmonių pelnui taikyti vienodą standartinį 15 proc. pelno mokesčio tarifą (arba padidinti lengvatinį tarifą iki 10 proc. pagal Pasaulio banko rekomendaciją) būtų netikslinga, nes tai reikštų dėl anksčiau minėtų priežasčių smulkiausiajam verslui taikomo palankesnio apmokestinimo atsisakymą.</p> <p>Detalesni pagrindimai ir paaiškinimai pateikiami Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 16 dalyje.</p>
<p>Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacija 2023-04-11 Nr. 20230411-1</p>	<p>Siūloma peržiūrėti pelno mokesčio lengvatinį tarifą taikant Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pasiūlytą ribinio pelno modelį.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Palankesnės apmokestinimo sąlygos, taikomos smulkiausiajam verslui, įskaitant lengvatinį 5 proc. pelno mokesčio tarifą (lyginant su standartiniu 15 proc. tarifu), – tikslinė, tik į smulkiausią verslą, kurio skatinimo svarba visuotinai</p>

<p>Lietuvos verslo konfederacija 2023-04-11 Nr. 23-066VK</p>	<p>Siūloma palikti 5 proc. mokesčio tarifą 300 tūkst. eurų pajamoms, perviršiui taikant 15% tarifą, jei įmonė neviršijo 300 tūkst. eurų pajamų iš karto prieš taiėjusiais metais.</p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i> įmonių „sangrūdos“ (telkimosi ties nustatyta 300 tūkst. apyvartos riba dėl lengvatinio tarifo taikymo) problema.</p>	<p>pripažįstama, atsižvelgiant į jo įtaką ekonomikos tvarumui ir augimui, reikšmę didinant užimtumą, konkurencingumą, orientuota lengvata.</p> <p>Sprendimai dėl smulkiausio verslo skatinimo ir jo augimui palankesnių sąlygų nustatymo Įstatymo projektu siūlomi įvertinus ir Pasaulio banko išvadas, pateiktas ataskaitoje, parengtoje įgyvendinant techninės pagalbos Lietuvai projektą „Labai mažos įmonės ir savarankiškai dirbantys asmenys: mokesčių ir reguliavimo vertinimas, siekiant pašalinti augimo kliūtis“. Pasaulio banko rekomendacijas paskatinusios priežastys – identifikuota „sangrūdos“ problema, t. y. 300 tūkst. eurų pajamų ribos taikymas apibrėžiant teisę įmonės pelną apmokestinti lengvatiniu 5 proc. pelno mokesčio tarifu įvertintas kaip sukeliantis kliūčių augti siekiant išvengti mokėti standartinį pelno mokesčio tarifą nuo gaunamo pelno. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad tęstinis šio reiškinio mastas (tiek įmonių skaičiaus, tiek sumokamo pelno mokesčio atžvilgiu – <i>detalesnė informacija pateikiama Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 16 dalyje</i>)) mažareikšmis (dar 2016 m. EBPO atliktoje pirmoje Lietuvos ekonomikos apžvalgoje buvo konstatuota, kad Lietuvoje nestebimas savo esme tikėtinas dirbtino įmonių augimo stabdymo reiškinys), siūlomos alternatyvios, proporcingos įvardintai problemai spręsti priemonės, nekeičiant tikslingai nustatyto lengvatinio 5 proc. pelno mokesčio tarifo, toliau skatinant smulkiausių verslą ir sudarant palankias sąlygas jo augimui ir plėtrai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atsisakyti 10 darbuotojų skaičiaus ribos, kuri kartu su 300 tūkst. eurų pajamų riba turi būti tenkinama, kad galėtų būti taikomas lengvatinis 5 proc. pelno mokesčio tarifas; - išplėsti ilgalaikio turto momentinio nusidėvėjimo taikymą; - padidinti apmokestinamųjų pajamų ribą, nuo kurios tampa privaloma mokėti avansinį pelno mokestį, nuo šiuo metu nustatytos 300 tūkst. eurų iki 500 tūkst. eurų; - įmonėms iki 500 tūkst. eurų pajamų (apyvartos) užtikrinti
---	---	--

		<p>tolygesnį mokestinės naštos pasiskirstymą pereinant prie standartinio 15 procentų pelno mokesčio tarifo;</p> <ul style="list-style-type: none"> - galimai dirbtinai neaugančio verslo atžvilgiu taikyti tikslines administravimo priemones (mokesčių administratoriui atliekant stebėsenos ir kontrolės veiksmus). <p>Igyvendinti Pasaulio banko ataskaitoje pateiktą rekomendaciją visų įmonių pelnui taikyti vienodą standartinį 15 proc. pelno mokesčio tarifą netikslinga, nes tai reikštų dėl anksčiau minėtų priežasčių smulkiausiajam verslui taikomo palankesnio apmokestinimo atsisakymą.</p> <p>Alternatyvus siūlymas standartinį 15 proc. pelno mokesčio tarifą taikyti tik proporcingą ribą viršijančiai pelno arba apyvartos daliai – sudarytų galimybę dalį pelno apmokestinti lengvatiniu tarifu ir dideles apyvartas generuojančioms įmonėms (kas reikštų mokesčių naštos mažinimą stambiajam verslui), o atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Lietuvoje taikomas tiek standartinis, tiek efektyvusis pelno mokesčio tarifai yra vieni žemiausių tarp Europos Sąjungos ir EBPO valstybių, tokio siūlymo įgyvendinimas būtų neproporcingas fiskalinės mokesčių funkcijos požiūriu. Pavyzdžiui, jei visų įmonių, kurių metinės pajamos neviršija 10 mln. eurų, pelno dalis, proporcinga pirmiems 300 tūkst. eurų pajamų, būtų apmokestinama 5 proc. pelno mokesčio tarifu, o likusi pelno dalis – 15 proc. tarifu (t. y. būtų pritaikytas progresyvus pelno mokesčio apmokestinimas, priklausantis nuo įmonės pajamų dydžio), būtų reikšmingai sumažintos valstybės biudžeto pajamos iš pelno mokesčio (–57,7 mln. eurų).</p> <p>Detalesni pagrindimai ir paaiškinimai pateikiami Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 16 dalyje.</p>
Pastabos dėl momentinio ilgalaikio turto įsigijimo kainos atskaitymo		
Asociacija „Vienaragiai LT“ („Unicorns Lithuania“) 2023-04-11	Siūloma svarstyti pelno mokesčio mokėjimą nustatyti tuo momentu, kai įmonė išmoka pelną akcininkams, t. y. taikyti „estiškąjį“ modelį.	Įvertinta. Įstatymo projektu teikiamas siūlymas dėl momentinio ilgalaikio turto įsigijimo kainos atskaitymo parengtas atsižvelgiant į tarpinstitucinėje darbo grupėje vykusias

Nr. 23/02	<p><i>Pagrindinis argumentas:</i></p> <p>Išstatymo projektu siūlomas momentinis ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodas yra kukli ir žymiai mažesnio poveikio investicijoms turėsianti paskirstytojo pelno mokesčio modelio (t. y. 0% PM taikymą reinvestuojamam pelnui) alternatyva. Siūlomas pakeitimas neturės reikšmingo poveikio startuoliams.</p>	<p>diskusijas, išsakytus argumentus, taip pat analizę dėl galimų reglamentavimo pokyčių alternatyvų, nukreiptų į pelno reinvestavimo skatinimą, įskaitant estiškojo modelio vertinimą. Pažymėtina, kad šio modelio privalumai bei trūkumai vertinti ir atsižvelgiant į tarptautinius sprendimus dėl minimalaus įmonių grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo (2022 m. gruodžio 14 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/952 dėl visuotinio minimalaus tarptautinio įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje ir EBPO 2021 m. gruodžio 20 d. paskelbtos kovos su bazės erozija modelinės taisyklės (GloBE taisyklės)), taip pat į tai, kad šiuose sprendimuose numatytos išlygos paskirstytojo pelno mokesčio sistemų atžvilgiu netaikomos naujai įvedamoms sistemoms.</p> <p>Lietuvoje taikomos klasikinės pelno apmokestinimo sistemos vienas iš pagrindinių privalumų, kad tokia sistema sudaro galimybę, be pagrindinės – fiskalinės – mokesčių funkcijos, atlikti ir antrinę – reguliacinę – mokesčių funkciją, t. y. tikslinėmis lengvatoms prisidėti prie strateginių valstybės tikslų įgyvendinimo, pavyzdžiui, siekiant aukštosiomis technologijomis grįstos pramonės struktūros, skatinant verslumą, įskaitant ir startuolius, skatinant investicijas į regionus ir kt.</p>
<p>UAB „Ernst&Young Baltic“ 2023-04-11</p> <p>Asociacija „Investors’ Forum“ 2023-04-11</p>	<p>Nepitaria siūlymui dėl momentinio ilgalaikio turto atskaitymo, pateikiant siūlymą likti prie esamos investicinio projekto lengvatos, praplečiant jos taikymo apimtį, t. y. galimybę ją taikyti ir naujiems gamybinės ir komercinės paskirties pastatams, taip pat praplėsti turto naujumo sąvoką, numatant kad nauju turtu laikomas turtas, kurio pagaminimo data yra ne senesnė nei, pvz., 4 metai.</p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i></p>	<p>Įvertinta.</p> <p>Išstatymo projektu siūloma suteikti galimybę visoms įmonėms taikyti momentinį ilgalaikio turto atskaitymą, siekiant skatinti kryptingas verslo investicijas, sudarančias prielaidas produktyvumo didinimui, technologiniam atsinaujinimui, inovacijų diegimui, tokiu būdu prisidedant prie verslo tvarumo ir plėtros potencialo bei konkurencingumo didinimo, kas yra svarbu atsižvelgiant į esamą ekonominę situaciją.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - siekiami tikslai yra visiškai pasiekiami jau galiojančia investicijų lengvata, kurios galiojimą Pelnų mokesčio įstatymo projekte siūloma pratęsti; - momentinio nusidėvėjimo įvedimas duotų priešingus nei tikimasi rezultatus, nes įmonės nebeturėtų pakankamos paskatos atitikti investicinių projektų lengvatai keliamus reikalavimus, kurie iš tiesų yra nukreipti į naujų technologijų įsigijimą ir, mūsų nuomone, yra tinkamai suformuluoti; - turtas bus įsigyjamas ne verslo tikslais, o tam kad metų gale būtų galima sumažinti pelno mokesčio prievolę. 	<p>Tokiu būdu, kartu netaikant turto naujumo reikalavimo ir investicinio projekto sąvokoje nustatytų sąlygų⁶, siūlomas modelis nukreiptas į visas kryptingai investuojančias įmones.</p> <p>Pateikto siūlymo vertinimas dėl investicinio projekto lengvatos taikymo apimties išplėtimo išdėstytas pastabų ir pasiūlymų dėl terminuotų lengvatų pratęsimo dalyje.</p>
Lietuvos mokesčių konsultantų asociacija 2023-04-11	<p>Siūloma momentiniam nusidėvėjimui taikyti iki 50 mln. EUR pardavimo pajamų (SME kategorija) ribojimą.</p> <p><i>Pagrindinis argumentas:</i> esamos 20% siekiančios infliacijos realūs ekonominiai biudžeto netekimai dėl šios lengvatos būtų drastiški. Apribojus šią lengvatą, iš sutaupytų lėšų geriau siūlytume ženkliai didinti NPD, nuosekliai per kelis metus pasiekiant MMA=NPD, jei jau siekiama tikrai teisingesnės mokestinės sistemos.</p>	<p>Įvertinta.</p> <p>Įstatymo projektu teikiama siūlymo dėl momentinio ilgalaikio turto atskaitymo poveikis valstybės biudžetui ilguoju laikotarpiu yra neutralus, o trumpojo (vidutinio) laikotarpio valstybės biudžeto netekimai yra pagrįsti poreikiu sudaryti palankesnes sąlygas pelno reinvestavimui ir tolesnėms kryptingoms investicijoms Lietuvoje. Kartu tokio siūlymo įgyvendinimas atlaisvintų dalį įmonių apyvartinių lėšų ir prisidėtų prie verslo tvarumo, kas svarbu atsižvelgiant į esamą ekonominę situaciją.</p> <p>Pažymėtina, kad siūlymas didinti neapmokestinamąjį pajamų dydį teikiamas kartu su siūlomomis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisomis.</p>
Lietuvos darbdavių konfederacija 2023-04-13 Nr. A-23-04-011 Lietuvos pramonininkų	<p>Siūloma neriboti turto rūšių (leisti momentinio nusidėvėjimo metodą taikyti visoms turto grupėms) bei leisti įmonėms atskaityti visą turto įsigijimo kainą ir kitais po turto įsigijimo einančiais mokestiniais laikotarpiais.</p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - atsižvelgiant į objektyvius investicijų poreikius – įmonėms 	<p>Įvertinta.</p> <p>Įstatymo projektu teikiama siūlymo dėl momentinio ilgalaikio turto atskaitymo išplėtimas kitoms turto grupėms sąlygotų nepagrįstus valstybės biudžeto netekimus, o kartu neatitiktų lengvatai keliamų tikslų – skatinti kryptingas verslo investicijas, sudarančias prielaidas produktyvumo didinimui, technologiniam atsinaujinimui, inovacijų diegimui.</p>

⁶ Pagal Pelnų mokesčio įstatymo 2 straipsnio 12¹ dalį, **investicinis projektas** – vieneto investicijos į šio įstatymo 46¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą ilgalaikį turtą, skirtos naujų, papildomų produktų gamybai ar paslaugų teikimui arba gamybos (ar paslaugų teikimo) pajėgumų didinimui, arba naujo gamybos (ar paslaugų teikimo) proceso įdiegimui, arba esamo proceso (jo dalies) esminiam pakeitimui, taip pat tarptautiniais išradimų patentais apsaugotų technologijų įdiegimui. Vieneto investicijos, skirtos vien tik turimam ilgalaikiam turtui pakeisti kitu analogiškos rūšies ilgalaikiu turtu, nelaikomos investiciniu projektu (ar jo dalimi).

konfederacija 2023-04-11 Nr. S.90 Lietuvos laisvosios rinkos institutas 2023-04-11 Nr. 1.16-12	aktualu ne tik statiniai, bet ir pastatai, ne tik įrenginiai, bet ir jų dalys, aktualu ir verslo nuomai įsigyjama technika ir kitas ilgalaikis turtas; - įmonės tam tikrais mokestiniais laikotarpiais patiria nuostolį ir negali pasinaudoti momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodo teikiama nauda tais laikotarpiais įsigytam turtui.	Pažymėtina, kad mokestiniu laikotarpiu neatskaityta ilgalaikio turto, kuriam taikomas momentinis nusidėvėjimas, įsigijimo kainos dalis, būtų perkeliama į kitus mokestinius laikotarpius bendra Pelno mokesčio įstatymo nustatyta tvarka.
Pastabos dėl terminuotų lengvatų pratęsimo		
Dėl investicinio projekto lengvatos		
Lietuvos auditorių rūmai 2023-04-11 Nr. 1.9-S0466 Lietuvos laisvosios rinkos institutas 2023-04-11 Nr. 1.16-12 Lietuvos darbdavių konfederacija 2023-04-13 Nr. A-23-04-011 Lietuvos pramonininkų konfederacija 2023-04-11 Nr. S.90 Asociacija „Vienaragiai LT“ („Unicorns Lithuania“) 2023-04-11 Nr. 23/02	Pagrindiniai siūlymai: <i>Dėl nustatytų reikalavimų turtui/turto naujumui ir kitų investicinio projekto lengvatos taikymo sąlygų:</i> - lengvatą taikyti ne tik turtui, įsigytam savo reikmėms, bet ir turtui įsigytam nuomai; - išplėsti ilgalaikio turto grupes, pavyzdžiui, leisti taikyti nuostatą ne tik tam tikro tipo statiniams ar tam tikroms įrengimų dalims, bet ir statant pastatus arba perkant tik visą įrenginį, gamybinės ir komercinės paskirties pastatams, žemei; - įsigyjant krovinius automobilius, priekabas ir puspriekabas, apmokestinamąjį pelno dėl šio turto įsigijimo neriboti 300 tūkst. eurų patirtų išlaidų per mokestinį laikotarpį suma. - atsisakyti reikalavimo, kad turtas turi būti nenaudotas ir pagamintas ne anksčiau kaip prieš 2 metus (skaičiuojant nuo ilgalaikio turto naudojimo pradžios); - palikti tik vieną reikalavimą, kad turtas, kuriam taikoma lengvata, turi būti nenaudotas; - prailginti išlaidų, viršijančių apmokestinamojo pelno sumą, perkėlimo į vėlesnius mokestinius laikotarpius terminą (nuo 4 iki 10 metų). <i>Pagrindiniai argumentai:</i> - sudėtingas įrangos montavimas ir testavimas gali užtrukti ilgiau nei 2 metus; - tiekimo grandžių trukdžiai, susiję su geopolitine situacija,	Įvertinta. Rengiant Pelno mokesčio įstatymo pakeitimus, buvo įvertintas investicinio projekto lengvatos efektyvumas, naudojimosi ja apimtis (<i>lengvata besinaudojančių įmonių skaičius nuosekliai auga, reinvesticijoms skirtos sumos reikšmingai didėja</i>) ir taikymo sąlygos. Atsižvelgiant į atliktą vertinimą, dabartinė investicinio projekto lengvata ir nustatytos taikymo sąlygos yra tinkamai subalansuotos – tikslingai išskirtos ilgalaikio turto grupės, į kurias patenkančio turto įsigijimui gali būti taikoma lengvata, kartu taikant ir turto naujumo reikalavimą, siekiant įmones skatinti investuoti tik į naujausiomis, pažangiomis technologijomis grįstą turtą, todėl, įgyvendinant pateiktus siūlymus, būtų nutolstama nuo lengvatai keliamų tikslų – skatinti kryptingas ir produktyvias investicijas į inovacijų diegimą bei esminį technologinį atsinaujinimą, o pakeitimų nauda būtų nepagrįsta dėl valstybės biudžeto netekimų, siekiant užtikrinti tvarius viešuosius finansus. Tiek nustatant, tiek teikiant siūlymą pratęsti šią tikslinę pelno mokesčio lengvatą, siekiama skatinti būtent kryptingas investicijas, orientuotas į produktyvumo didinimą, technologinį atsinaujinimą, todėl Pelno mokesčio įstatyme tikslingai įtvirtintas investicinio projekto apibrėžimas, nustatant, kad investicijos turi būti skirtos naujų, papildomų produktų gamybai ar paslaugų teikimui arba gamybos (ar paslaugų teikimo) pajėgumų didinimui, arba naujo gamybos

	<p>įmonių užsakyto turto transportavimas gali užtrukti žymiai ilgiau negu planuota ir formaliai 2 metų reikalavimas pagaminimo datai gali būti neįvykdytas;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nėra logiškas nematerialaus turto įsigijimo atveju, kadangi jis nėra „gaminamas“; - materialaus turto įsigijimo dokumentuose dažnai trūksta informacijos, kokia yra konkreti pagaminimo data – dažnai būna nurodyti tik pagaminimo metai. <p><i>Dėl investicinio projekto apibrėžimo Pelno mokesčio įstatymo 2 str. 12¹ d. panaikinimo</i></p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - siekiant sumažinti administracinę naštą tiek mokesčių mokėtojams, tiek mokesčių administratoriui vertinant dėl atliktų investicijų atitikimo Pelno mokesčio įstatyme įtvirtintai investicinio projekto sąvokai, siekiant taikyti lengvatą (ar investicijos skirtos naujų, papildomų produktų gamybai ar paslaugų teikimui arba gamybos (ar paslaugų teikimo) pajėgumų didinimui, arba naujo gamybos (ar paslaugų teikimo) proceso įdiegimui, arba esamo proceso (jo dalies) esminiam pakeitimui ir kt.); - Pelno mokesčio įstatymo 46¹ str. yra numatyta pakankamai daug investicinių projektų lengvatos taikymo saugiklių, reguliuojančių, kad lėšos būtų skiriamos realioms investicijoms į ilgalaikį turtą (turto naujumas, investicijos į mašinas ir įrenginius, o ne į pastatus ar lengvuosius automobilius ir kt.). 	<p>(ar paslaugų teikimo) proceso įdiegimui, arba esamo proceso (jo dalies) esminiam pakeitimui, taip pat tarptautiniais išradimų patentais apsaugotų technologijų įdiegimui. Siekiant minėtų tikslų, tikslingai įtvirtinta, kad investicijos, skirtos vien tik turimam ilgalaikiam turtui pakeisti kitu analogiškos rūšies ilgalaikiu turtu, nelaikomos investiciniu projektu (ar jo dalimi).</p>
Dėl lengvatos filmų gamybai		
<p>Lietuvos žaidimų kūrėjų asociacija 2023-04-11</p>	<p>Siūloma praplėsti Pelno mokesčio įstatymo 17² straipsnyje nustatytą lengvatą filmų gamybai, siekiant ją taikyti ir tuomet, kai neatlygintinai suteikiamos lėšos vaizdo žaidimo arba jo dalies gamybai, kai tas vaizdo žaidimas atitinka kultūrinio turinio kriterijus.</p>	<p>Įvertinta.</p> <p>Lengvata filmų gamybai buvo nustatyta siekiant padėti Lietuvos kino pramonei atsigausti dėl ekonominės krizės įtakos sumažėjusio valstybinio finansavimo bei sparčiai prarandamų pozicijų tarptautinėje kino gamybos ir aptarnavimo rinkoje. Teikiant siūlymą pratęsti šią pelno mokesčio lengvatą, įvertintas jos efektyvumas, taikymo ir naudojimosi ja apimtis, reikšminga jos įtaka kino pramonės</p>

		<p>sektoriaus augimui.</p> <p>Pelno mokesčio lengvatos filmų gamybai modelis prisideda ne tik prie Lietuvos kino pramonės ir jos konkurencingumo tarptautinėje rinkoje skatinimo, bet ir prie paslaugų sektoriaus augimo (užsienio filmų gamintojai naudojami apgyvendinimo, maitinimo, transportavimo ir kitomis paslaugomis), atvykstamojo turizmo skatinimo, sudaro palankesnes sąlygas pritraukti Lietuvos užsienio šalių kino gamybos projektų, per sukurtus meninę vertę turinčius filmus garsinti Lietuvą, kurti pridėtinę vertę kultūrai.</p> <p>Žaidimų gamybos industrija tiek pagal kuriamus produktus, tiek pagal veiklos specifiką, išsivystymo lygį skiriasi nuo kino pramonės, todėl pateikto siūlymo dėl lengvatos išplėtimo taikant ją ir vaizdo žaidimo arba jo dalies gamybos atveju įgyvendinimas negalėtų būti pagrįstas šia lengvata siekiamų tikslų, taip pat valstybės biudžeto netekimų aspektu, įvertinant ir tai, kad esamo mokesčio reguliavimo priemonės tiek nustatytais mokesčio tarifais (Lietuvoje taikomas standartinis 15 proc. dydžio pelno mokesčio tarifas yra vienas žemiausių tarp Europos Sąjungos bei EBPO valstybių; smulkių įmonių apmokestinamasis pelnas apmokestinamas taikant 5 proc. mokesčio tarifą; naujai įsteigtoms smulkioms įmonėms gali būti taikomos pelno mokesčio „atostogos“, pirmaisiais veiklos metais jas atleidžiant nuo pelno mokesčio), tiek mokesčių lengvatomis (pavyzdžiui, taikant investicinio projekto lengvatą, investicijų suma apmokestinamasis pelnas gali būti sumažintas iki 100 proc.), sudaro palankias sąlygas verslo kūrimui, plėtrai ir augimui bei skatina produktyvias investicijas.</p>
Pastabos dėl sektorinių lengvatų		
Lietuvos verslo konfederacija 2023-04-11 Nr. 23-066VK Lietuvos gyvybės	<p>Nepritariama gyvybės draudimo įmonių lengvatos siaurinimui.</p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pajamų paskirstymas į apmokestinamas/ neapmokestinamas dalis būtų subjektyvus, techniškai sudėtingas ir sunkiai suprantamas tiek draudimo įmonėms, tiek ir mokesčių 	<p>Įvertinta.</p> <p>Su Įstatymo projekte siūlomos nuostatos praktiniu taikymu susiję klausimai bus sprendžiami mokesčių administratoriaus skelbiamame apibendrintame Pelno mokesčio įstatymo paaiškinime (komentare).</p>

draudimo įmonių asociacija 2023-04-07 Nr. 1071	administratoriui; - daugeliui Lietuvos rinkoje parduodamų draudimo produktų atskirai apskaityti draudimo ir investicinį komponentus nepavyks dėl nuo 2023 m. sausio 1 d. draudimo įmonėms taikomų naujų finansinės apskaitos reikalavimų, susijusių su Tarptautinio finansinės atskaitomybės standarto Nr. 17 įsigaliojimu.	
Asociacija „Investors’ Forum“ 2023-04-11	Nepritariama sveikatos priežiūros įstaigų lengvatos naikinimui, argumentuojant, kad bus iškreiptos konkurencinės sąlygos: - tarp privačių sveikatos priežiūros įstaigų ir viešo sektoriaus sveikatos priežiūros įstaigų; - tarp sveikatos priežiūros įstaigų ir kitų privačių ir viešo sektoriaus įmonių / įstaigų, kurios finansuojamos iš valstybės, savivaldybių biudžetų.	Įvertinta. Įstatymo projektu, be kita ko, siekiama teisingesnės mokesčių sistemos, o sektorinis išskirtinumas vertinamas kaip iškreipiantis apmokestinimo teisingumą. Atsisakius sektorinio išskirtinumo, sveikatos priežiūros įstaigų pelno apmokestinimo tvarka būtų suvienodinama su kitų sektorių vienetų pelno apmokestinimu. Kartu, šių vienetų pajamoms taikant bendrą pelno apmokestinimo tvarką, atsivertų ir platesnės galimybės pasinaudoti galiojančiomis pelno mokesčio lengvatomis (pavyzdžiui, investicinio projekto ir kt.), kurios šiuo metu iš dalies neprieinamos.
Pastabos dėl prestižo		
Lietuvos verslo konfederacija 2023-04-11 Nr. 23-066VK Asociacija „Vienaragiai LT“ („Unicorns Lithuania“) 2023-04-11 Nr. 23/02 Asociacija „Investors’ Forum“ 2023-04-11 Lietuvos auditorių	Pagrindiniai siūlymai: - neriboti prestižo vertės, susidariusios susijusių asmenų sandorių pagrindu, atskaitymo; - riboti prestižo vertės mokesčių tikslais amortizavimą tik, jeigu verslą ar akcijas perleidžianti sandorio šalis nesugeneruoja apmokestinamųjų pajamų, nepriklausomai nuo to, ar sandoris sudaromas tarp susijusių asmenų ar ne; - siūlo riboti prestižo vertės, susidariusios susijusių asmenų sandorio pagrindu, atskaitymą tik esant piktnaudžiavimui ir apibrėžti kas bus laikoma piktnaudžiavimu. <i>Pagrindiniai argumentai:</i> - verslo perleidimo tarp susijusių asmenų atvejais verslo perleidimo pajamos susidariusio prestižo apimtyje būtų apmokestinamos 2 kartus (jeigu abu vienetai yra Lietuvos) –	Iš dalies atsižvelgta. Patikslintu Įstatymo projektu siūloma riboti prestižo vertės atskaitymą tik tais atvejais, kai susijusių asmenų sudaryto sandorio pagrindu gautos pajamos neapmokestinamos, t. y. palankesnio apmokestinimo režimo netaikyti, kai susidaro dvigubo neapmokestinimo situacija ir piktnaudžiavimo mokesčių taisyklėmis rizika yra didžiausia – pajamos neapmokestinamos jų gavėjo lygiu, o šių pajamų apimtyje susidariusia prestižo verte mažinamas kitos sandorio šalies (susijusio asmens) apmokestinamasis pelnas. Atsižvelgiant į mokesčių administratoriaus nustatomus piktnaudžiavimo atvejus, taip pat į fiskalinę mokesčių paskirtį, siūlymas nustatyti papildomus prestižo vertės atskaitymo ribojimus, t. y. savo esme tikslinti lengvatą, nepažeidžia mokesčių mokėtojų lygybės principo, kartu

rūmai 2023-04-11 Nr. 1.9-S0466 Lietuvos mokesčių konsultantų asociacija 2023-04-11	verslą perleidusio vieneto rankose ir verslą įsigijusio asmens rankose (neleidžiant jo amortizuoti); - paliekama, kad neigiamo prestižo vertė, susidariusi dėl susijusių asmenų sudaryto tarpusavio sandorio, vis tiek yra apmokestinama; - būtų užtikrinami pagrindiniai leidžiamų atskaitymų pripažinimo principai ir nepažeidžiamas mokesčių lygybės principas; - sandoriai tarp susijusių asmenų turi būti sudaromi rinkos kaina (pagal PM įstatymo 40 str.), piktnaudžiavimo atvejais amortizacija draudžiama, taikant turinio viršenybės prieš formą principą.	įvertinant ir tai, kad susiję asmenys yra nepalyginamoje padėtyje dėl tarpusavio santykio – galimybės daryti įtaką sudaromo sandorio sąlygoms.
Pastabos dėl rizikos ir privataus kapitalo subjektų		
Lietuvos verslo konfederacija 2023-04-11 Nr. 23-066VK Lietuvos mokesčių konsultantų asociacija 2023-04-11 Asociacija „Vienaragiai LT“ („Unicorns Lithuania“) 2023-04-11 Nr. 23/02 Asociacija LITBAN 2023-04-11 Nr. 04/01	Pagrindiniai siūlymai: - tikslinti rizikos ir privataus kapitalo subjekto (toliau – RPKS) sąvoka taip, kad būtų sudarytos sąlygos spręsti praktinius lengvatos taikymo iššūkius ir užtikrintų teisinį aiškumą lengvatos naudos gavėjams - pateikti aiškesnes taisykles, kas būtų RPKS netinkamos susijusių asmenų investicijos, kada ir kaip vertinamas RPKS investicijų portfelis, ir ar vienkartinei investicijai skirtas subjektas gali atitikti RPKS kriterijus; - tikslinti RPKS sąvoką nustatant, kad „RPKS laikomas vienetas, kurio pagrindinė vykdoma veikla yra lėšų iš su šiuo vienetu iki pirmojo lėšų į jį pritraukimo nesusijusių asmenų ir (arba) viešųjų lėšų pritraukimas ir šių lėšų investavimas į su šio vieneto dalyviais nesusijusius asmenis, jei daugiau negu 70 procentų rizikos ir privataus kapitalo subjekto investicijų bet kurią ataskaitinio mokestinio laikotarpio dieną sudaro investicijos į vienetų, kurių kiekvieno atskirai vidutinis metinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija 250 asmenų, o mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 50 milijonų eurų arba balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 milijonų eurų, nuosavybės vertybinius popierius ir (arba) konvertuojamąsias obligacijas, neįtrauktus į prekybą reguliuojamoje rinkoje. Viešosiomis lėšomis laikomos taip pat lėšos, pritrauktos iš įmonių, kuriose valstybė ir (ar) savivaldybė tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių,	Iš dalies atsižvelgta. Patikslintu Įstatymo projektu siūloma tikslinti rizikos ir privataus kapitalo subjekto sąvoką, numatant, kad rizikos ir privataus kapitalo subjektu, be kitų nustatytų sąlygų, būtų laikomas vienetas, kurio pagrindinė veikla yra lėšų iš tarpusavyje nesusijusių asmenų pritraukimas ir šių lėšų investavimas į kitus vienetus, jei daugiau kaip 70 procentų rizikos ir privataus kapitalo subjekto investicijų sudaro investicijos į su jo dalyviais nesusijusius vienetus, atitinkančius ir kitus nustatytus reikalavimus. Teisinio aiškumo tikslais Įstatymo projektu taip pat siūloma nustatyti, kad asmenys turi būti nesusiję pirminės investicijos pritraukimo momentu, o rizikos ir privataus kapitalo subjekto investavimo į kitus vienetus atvejais – pirminio investavimo momentu. Rizikos ir privataus kapitalo subjekto sąvokos tikslinimas iš esmės siejamas ne su piktnaudžiavimo rizika, o siekiant tiksliau nukreipti Pelno mokesčio įstatyme šių subjektų ir jų dalyvių atžvilgiu nustatytas pelno mokesčio lengvatas, t. y. skatinti tik neutraliais sprendimais grįstą alternatyvų finansavimą, kartu įvertinus ir tai, kad mokesčių lengvatų efektyvumas taikant jas susijusiems asmenims yra abejotinas, nes lengvatinis mokesčio režimas šiuose santykiuose labiau

	<p>pajų).”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - neriboti RPKS galimybės investuoti į susijusius asmenis ir lengvatos taikymą sieti su draudimu piktnaudžiauti kartu apibrėžiant, kas bus laikoma piktnaudžiavimu. <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - RPKS investuotojai jau vien dėl investicijos tampa susijusiais su RPKS. Negalimas pakartotinių investicijų pritraukimas; - ribojant lengvatos taikymą kai RPKS struktūroje dalyvauja susiję asmenys susiduriama su praktinio taikymo iššūkiais, o Pelnų mokesčio įstatymo projektu siūlomas RPKS apibrėžimo pakeitimas iš esmės šių iššūkių nesprendžia; - kriterijus, kad lėšos turi būti pritraukiamos laikinai netinka jokiai investicijai. Tai neskatina vystyti verslus ir kurti ilgalaikes darbo vietas; - nėra aišku, kaip skaičiuoti kiekybinius darbuotojų, pajamų ir turto kriterijus - ar tikrai kiekvienai įmonei, į kurią investuota, atskirai ar visoms kartu; - neaišku kaip dažnai apskaičiuojamas atitikimas kriterijams, t.y. jei vienais mokestiniais metais įmonė neatitinka kriterijų, tai ar ateityje ji bus laikoma subjektu, net jei atitiks kriterijus; - Akcinių bendrovių įstatyme nėra konvertuojamųjų obligacijų sąvokos, be to, šis įstatymas taikomas tik akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių atveju; - neaišku, kaip vertinti valstybės ir savivaldybės įmonių lėšas – t. y., ar jos laikomos viešosiomis lėšomis ar, visgi, nelaikomos. 	<p>nulemia tam tikro sprendimo realizavimo formą, o ne sprendimo priėmimą.</p> <p>Su Įstatymo projekte siūlomos nuostatos praktiniu taikymu susiję klausimai bus paaiškinti apibendrintame Pelnų mokesčio įstatymo paaiškinime (komentare).</p>
Pastabos dėl grupės nuostolių atskaitymo		
<p>Lietuvos mokesčių konsultantų asociacija 2023-04-11</p> <p>Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija</p>	<p>Nepritariama Projekte pateiktam siūlymui apriboti iš kito vieneto perimtų mokestinių nuostolių atskaitymą.</p> <p>Siūloma suvienodinti nuostolių taikymą: turėtų atsirasti galimybė kelti kitų grupės įmonių nuostolius į ateities laikotarpius.</p> <p>Nepritariama Pelnų mokesčio įstatymo 56-1 str. 1 d. 2 punkto keitimui, kuriuo būtų reikalaujama priklausymo vienetų grupei daugiau kaip dvejus metus iki to mokestinio laikotarpio paskutinės</p>	<p>Įvertinta.</p> <p>Įstatymu projektu, be kita ko, siekiama teisingesnės mokesčių sistemos, todėl siūloma suvienodinti nuostolių perkėlimui tarp vienetų grupės vienetų taikomas sąlygas su sąlygomis, taikomomis vieneto nuosavų, taip pat vienetų reorganizavimo metu perimtų nuostolių atskaitymui iš apmokestinamojo pelno. Tokiu būdu visiems vienetams vienodomis sąlygomis būtų taikomas bendras pelno mokesčio apskaičiavimo</p>

<p>2023-04-11 Nr. P7/23-033</p> <p>Lietuvos darbdavių konfederacija 2023-04-13 Nr. A-23-04-011</p> <p>Lietuvos pramonininkų konfederacija 2023-04-11 Nr. S.90</p> <p>Lietuvos prekybos įmonių asociacija 2023-04-11 Nr. 7-11</p>	<p>dienos, kadangi taip keičiama nusistovėjusi teismų praktika ir bloginama pelno mokesčio mokėtojų situacija.</p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i> toks ribojimas yra žalingas verslui, pažeidžia pačią nuostolių padengimo logiką ir yra nenaudingas, ypačiai atsižvelgiant į dabartines ekonomines realijas. Nuosavus nuostolius įmonė gali perkelti į ateities laikotarpius neribotą laiką ir galiausiai juos atskaityti ateityje (t. y. jie nėra prarandami), kitos grupės įmonės nuostolius mokesčių mokėtojai gali atskaityti tik tą mokestinį laikotarpį, už kurį nuostoliai susidarė. Kas reiškia, kad jeigu kita įmonė veikia nuostolingai ir pati savo nuostolių atskaityti negali, įvedus ribojimą, dalis nuostolių bus prarandama.</p>	<p>principas – vienetai mokėtų pelno mokestį nuo dalies (30 procentų) apmokestinamojo pelno, kai jis apskaičiuojamas.</p> <p>Nuostolių tarp vienetų grupės vienetų perdavimo tvarkos švelninimas suteikiant teisę juos perkelti į kitus mokestinius laikotarpius vienetui, perėmusiam šiuos nuostolius, t. y. savo esme vienetui, kurio apmokestinamojo pelno nepakanka perimtiems nuostoliams padengti, yra abejotinas tiek teisingesnės mokesčių sistemos, tiek piktnaudžiavimo mokesčių taisyklėmis rizikos aspektu, kartu įvertinus ir tai, kad šiuos nuostolius perkelti į kitus mokestinius laikotarpius turi teisę vienetas, kuriame šie nuostoliai susidarė.</p> <p>Sąlygą dėl 2 metų termino siūloma tikslinti teisinio aiškumo tikslais (nustatant, kad dalyvavimo grupėje sąlygos turi būti tenkinamos tą mokestinį laikotarpį, kurio nuostoliai perduodami), atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu galiojanti nuostolių perdavimo tarp grupės įmonių tvarka sudaro galimybes perduoti ir perimti nuostolius tų mokestinių laikotarpių, kuriais įmonė nepriklausė įmonių grupei.</p>
<p>Lietuvos verslo konfederacija 2023-04-11 Nr. 23-066VK</p>	<p>Siūloma kartu su Pelno mokesčio įstatymo 56¹ str. 9 dalies pakeitimu keisti (papildyti) ir šio įstatymo 30 straipsnį, t. y. atskirame papildomame punkte įtvirtinti teisę panaudoti perimamus iš grupės vieneto nuostolius pagal Įstatymo 56¹ str., neatskaitant turimų sukauptų perkeltinų mokestinių nuostolių. Tai leistų įmonėms pasirinkti, kuriuos nuostolius jie persikelia – savus istorinius ar tų pačių metų grupės įmonės.</p>	<p>Įvertinta. Galimybė pasirinkti, kuriuos nuostolius – paties vieneto ar perimtus iš kito vieneto – atskaityti prieštarautų bendriems apmokestinimo pelno mokesčiu principams, kai būtų apskaičiuojamas faktiškai nesusidaręs apmokestinamasis pelnas, pastarąjį mažinant kito vieneto nuostoliais.</p>
<p>Pastabos dėl lengvųjų automobilių įsigijimo kainos, eksploatavimo, remonto ir nuomos išlaidų atskaitymo ribojimų</p>		
<p>Lietuvos verslo konfederacija 2023-04-11 Nr. 23-066VK</p> <p>Lietuvos prekybos įmonių asociacija 2023-04-11 Nr. 7-11</p>	<p>Kritiškai vertinamas pasiūlymas riboti automobilių įsigijimo kainos, eksploatavimo, remonto ir nuomos išlaidų atskaitymą.</p> <p>Siūloma taikyti alternatyvias priemones:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nekeičiant esamo reguliavimo, dėti pastangas dėl esamos sistemos įgyvendinimo – per priminimus ir raginimus informuoti įmones apie poreikį skaičiuoti pajamas natūra 	<p>Iš dalies atsižvelgta. Įstatymo projektu teikiamas patikslintas siūlymas taikyti ribojimus lengvojo automobilio įsigijimo kainos ir nuomos išlaidų atskaitymui, tačiau netaikant šių ribojimų automobilio eksploatavimo ir remonto išlaidoms, taip pat trumpalaikės, atsitiktinės nuomos išlaidoms. Tokią ribojimo tvarką siūloma taikyti įvertinus mokesčių administratoriaus kontrolės metu nustatytus piktnaudžiavimo atvejus, kai įmonės įsigyja</p>

<p>Lietuvos pramonininkų konfederacija 2023-04-11 Nr. S.90</p> <p>Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacija 2023-04-11 Nr. 20230411-1</p> <p>Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija 2023-04-11 Nr. P7/23-033</p> <p>Asociacija „Investors’ Forum“ 2023-04-11</p> <p>Lietuvos bankų asociacija 2023-04-07 Nr. 06/06</p>	<p>darbuotojams, besinaudojantiems įmonių automobiliais asmeniniais tikslais;</p> <ul style="list-style-type: none"> - taikyti metinį brangių automobilių mokestį, kuris skaičiuojamas nuo šaltinio pagal automobilio balansinę vertę, o ne pagal įsigijimo kainą, kuri buvo prieš 10 metų ir senas automobilis nėra laikomas prabangos preke. <p>Siūloma papildyti Pelno mokesčio įstatymo 30-2 straipsnį nuostatomis, kad apribojimai netaikomi, kai dėl lengvojo automobilio naudojimo yra pripažįstama darbuotojų nauda, kuri yra gyventojų pajamų mokesčio objektas.</p> <p><i>Pagrindiniai argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - įmonių lengvųjų automobilių įsigijimas ir taip yra pakankamai apmokestinamas – naudojant automobilį asmeniniais tikslais skaičiuojamas gyventojų pajamų mokestis, taip pat nėra galimybės atskaityti įsigyto automobilio PVM; - nėra aiškumo dėl automobilio įsigijimo kainos atskaitymo, jei trumpai panaudotas automobilis būtų parduodamas – nėra aišku, ar įsigijimo kainos dalies negalėtų atskaityti tiek pardavėjas, tiek ir pirkėjas; - siekiant įtvirtinti paskatą įmonėms įsigyti mažiau taršius automobilius, nesukuriant perteklinės administracinės naštos siūloma imtis akcizų politikos priemonių ar įvesti anksčiau siūlytą automobilių taršos mokestį; - sąnaudų atskaitymo tvarka turėtų būti paprasta ir aiški; - pagal Pelno mokesčio įstatymo 17 str. 1 dalies nuostatas leidžiamiems atskaitymams priskiriamos visos išlaidos darbuotojų naudai, jeigu ši darbuotojų nauda yra gyventojų pajamų mokesčio objektas. Tais atvejais, jei apskaičiuojamos darbuotojų pajamos, gautos natūra, naujo apribojimai neturi būti taikomi, t. y. visa nusidėvėjimo ar nuomos išlaidų suma turėtų būti laikoma leidžiamais atskaitymais. 	<p>prabangų (reprezentacinį) turtą ir šį turtą naudoja privatiems poreikiams tenkinti, kartu pasitelkiant antrinę (reguliacinę) mokesčių funkciją siekiama prisidėti ir prie aplinkosauginių (žaliojo kurso) tikslų įgyvendinimo.</p> <p>Pažymėtina, kad pajamų natūra atveju (darbuotojui naudojantis darbdavio automobiliu) gauta nauda apmokestinama darbuotojo lygiu, kartu priskiriant šiai naudai suteikti patirtas išlaidas leidžiamiems atskaitymams, t. y. mažinant darbdavio apmokestinamąjį pelną. Nustatyti palankesnę išlaidų atskaitymo tvarką tiems atvejams, kai automobilis įsigyjamas ir naudojamas ne tik įmonės pajamoms uždirbti, bet ir privatiems poreikiams tenkinti arba tik privatiems poreikiams tenkinti, būtų nepagrįsta.</p> <p>Su Įstatymo projekte siūlomos nuostatos praktiniu taikymu susiję klausimai bus paaiškinti apibendrintame Pelno mokesčio įstatymo paaiškinime (komentare).</p>
Kiti pasiūlymai		
<p>Asociacija „Vienaragiai LT“</p>	<p>Siūloma tikslinti Pelno mokesčio įstatyme nustatytos lengvatos vykdant mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP)</p>	<p>Įvertinta. Pateiktas siūlymas nesusijęs su Įstatymo projektu teikiamais</p>

(„Unicorns Lithuania“) 2023-04-11 Nr. 23/02 Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmai 2023-04-11 Nr. P7/23-033	darbus taikymo sąlygas, švelninant dokumentavimo ir kitus reikalavimus. <i>Pagrindiniai argumentai:</i> praktikoje identifikuojamos perteklinės biurokratinės kliūtys, dokumentavimo reikalavimai, nepakankamas institucijų bendradarbiavimas įsigilinant į kuriamas technologines inovacijas, ko pasekoje ši lengvata tampa prieinama siauresniam įmonių ratui.	siūlymais.
Lietuvos darbdavių konfederacija 2023-04-13 Nr. A-23-04-011 Lietuvos pramonininkų konfederacija 2023-04-11 Nr. S.90 Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija 2023-04-11 Nr. P7/23-033	Siūloma supaprastinti sąnaudų darbuotojų naudai pripažinimo leidžiamais atskaitymais tvarką, pavyzdžiui numatant, kad 10 % darbo užmokesčio fondo, skiriamo darbuotojų naudoms (pavyzdžiui, maitinimo, automobilių parkavimo, sporto klubų abonementų, skiepų, kitoms socialinės gerovės reikmėms), priskiriama leidžiamais atskaitymams ir nelaikoma gyventojų pajamų mokesčio objektu. Taip pat siūloma nustatyti, kad darbdaviams sutarus su darbuotoju dėl kompensavimo už sąnaudas, patirtas dirbant namuose, ir kurios yra apibrėžtos darbo sutartyje, tokias kompensacijas darbdaviai galėtų priskirti leidžiamais atskaitymams, o darbuotojams gauta kompensacija nebūtų įskaičiuota į darbo užmokestį.	Įvertinta. Individualizuotos, identifikuojamos darbuotojams teikiamos naudos pagal gyventojų pajamų pripažinimo principus negali būti nelaikomos gyventojų pajamų mokesčio objektu, todėl klausimas, kuriuo iš esmės siūloma išplėsti gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamų pajamų sąrašą, nesusijęs su Įstatymo projektu teikiamais siūlymais ir turėtų būti sprendžiamas svarstant Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatų pakeitimus. Įvertinta. Klausimas nesusijęs su Įstatymo projektu teikiamais siūlymais. Be to, kompensacijos, kurios mokamos Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka, pagal galiojančią reguliavimą jau ir šiuo metu yra neapmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu ir priskiriamos leidžiamais atskaitymams. Kompensacijos skyrimo ir apskaičiavimo tvarkos pakeitimai neturėtų būti sprendžiami keičiant mokesčio reguliavimo normas.
Lietuvos mokesčių konsultantų asociacija 2023-04-11	Siūloma įtvirtinti privalomą Kainodaros dokumentacijų pateikimą į VMI prie FM duomenų bazes, pvz., nuo 50 mln. EUR. pardavimo pajamų ribos ir sandoriams viršijus 5 mln. EUR. ar pan.	Įvertinta. Pateiktas siūlymas nesusijęs su Įstatymo projektu teikiamais siūlymais.
Asociacija „Investors’ Forum“ 2023-04-11	Siūloma keisti mokesčio laikotarpio nuostolių perkėlimo tvarką, numatant, kad nuostoliai, patirti dėl viešai platinamų skolos vertybinių popierių perleidimo, gali būti perkelti į kitus	Įvertinta. Pateiktas siūlymas nesusijęs su Įstatymo projektu teikiamais siūlymais.

	mokestinius laikotarpius ir dengiami įprastinės veiklos pajamomis, t.y. atsisakyti nuostatos, kad šie nuostoliai dengiami tik vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo veiklos pajamomis.	
Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacija 2023-04-11 Nr. 20230411-1	Visuose mokesčių pakeitimuose turėtų būti ne fiksuoti dydžiai, bet atsižvelgiant į infliaciją automatiškai indeksuojami dydžiai.	Įvertinta. Automatinis fiksuotų dydžių keitimas be atskiro netekimų įvertinimo galėtų turėti neigiamos įtakos valstybės ir savivaldybių biudžetų planavimui. Taip pat ne visus dydžius tikslinga keisti pasikeitus ekonominiams rodikliams, įvertinus ir tai, kad tam tikrais atvejais jie nustatomi pagal kitus kriterijus, pavyzdžiui Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme įtvirtintą smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų sampratą.
Lietuvos advokatūra 2023-04-07 Nr. 152	Teikiama pastaba, kad aiškinamajame rašte nepateiktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas.	Įvertinta. Įstatymo projektu nenumatoma reglamentuoti iki tol nereglamentuotus santykius ir (arba) iš esmės keisti teisinį reguliavimą, todėl papildytame aiškinamajame rašte pateiktas vertinimo išsamumas yra proporcingas galimoms Įstatymo projektu siūlomo teisinio reguliavimo pasekmėms.
Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija 2023-04-11 Nr. N24	Siūloma didinti Pelno mokesčio įstatyme nustatytą 5 proc. darbo užmokesčio sumos ribą, teikiant neindividualizuotas, visiems be diskriminacijos prieinamas naudas, kurių teikimas numatytas kolektyvinėje sutartyje, iki 10 proc.	Įvertinta. Pateiktas siūlymas nesusijęs su Įstatymo projektu teikiamais siūlymais.
Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ 2023-04-18 Nr. 10-64	Siūloma suvienodinti gyventojų pajamų mokesčio (20 proc.) ir pelno mokesčio (15 proc., 5 proc.) tarifus, grindžiant, kad tokiu siūlymu būtų panaikintas neteisingumas, kai darbuotojai moka daugiau mokesčių nei verslas.	Įvertinta. Gyventojų pajamų mokesčio tarifo ir pelno mokesčio tarifų suvienodinimas mokestine prasme būtų nekorektiškas, atsižvelgiant į tai, kad įmonei taikomas dviejų lygių apmokestinimas galutinio vartotojo (akcininko) atžvilgiu, t. y. apmokestinamas tiek įmonės pelnas (pelno mokestis), tiek akcininko iš apmokestinto pelno išsiimamos lėšos (gyventojų pajamų mokestis). Be to, mokestinės naštos skirtumus įtakoja ir socialinio draudimo įmokos, užtikrinančios darbuotojo socialinę apsaugą – socialines išmokas įvykus draudžiamajam įvykiui (liga, pensinis amžius ir kt.).

Lietuvos verslo konfederacija 2023-04-11 Nr. 23-066VK	Siūlomas lankstesnis avansinio pelno mokesčio mokėjimo metodo pasirinkimo ir keitimo mechanizmas, t. y. sušvelninti, kokią dalį faktinio metinio pelno turi sudaryti avansu sumokamas pelno mokestis (nuo 80 proc. iki 70 ar 60 proc.), atleidimas nuo dalies arba visų delspinigių pataisius deklaraciją ar kitos priemonės.	Įvertinta. Pateiktas siūlymas nesusijęs su Įstatymo projektu teikiamais siūlymais.
Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacija 2023-04-11 Nr. 20230411-1	Siūloma leisti pačiai įmonei nusistatyti leidžiamų atskaitymų nusidėvėjimo normą, t.y. nusidėvėjimo sąnaudų priskaitymo sumų neriboti normatyvais.	Įvertinta. Teikiamas siūlymas netaikyti Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo normatyvų būtų nepagrįstas dėl valstybės biudžeto netekimų.